

Received / Makale Geliş Tarihi 23.12.2024
Published / Yayınlanma Tarihi 31.01.2025
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 9 (50)
pp / ss 104-125

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.14788201
Mail: editor@pejoss.com

Tahsin Bayram

<https://orcid.org/0009-0002-7768-4511>
MEB Gazipaşa İlkokulu, Giresun/ TÜRKİYE

Ahmet Albayrak

<https://orcid.org/0009-0004-8350-8121>
MEB Gazipaşa İlkokulu, Giresun/ TÜRKİYE

Özge Civelekoğlu

<https://orcid.org/0009-0002-0200-7233>
MEB Gazipaşa İlkokulu, Giresun/ TÜRKİYE

Olgun Albayrak

<https://orcid.org/0009-0004-4913-0292>
MEB Çotanak İlkokulu, Giresun/ TÜRKİYE

İlkokul ve Ortaokullarda Öğretmen ve Öğrencilerin Okullarındaki Yaşam Kalitesi Hakkındaki Algıları (Giresun İli Örneği)

Perceptions of Primary and Secondary School Teachers and Students about the Quality of Life in Their Schools (Giresun Province Example)

ÖZET

Araştırmanın amacı; Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve öğrencilerin “Okul Yaşam Kalitesi” algılarını belirlemektir. Bu amaca yönelik olarak şu sorulara yanıt aranmıştır: Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullarda öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısı nedir?, Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullarda öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?, Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullarda öğretmen ve öğrencilerin cinsiyetlerine göre okul yaşam kalitesi algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?, Öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısı, okulun bulunduğu yerleşim birimine göre (köy, kasaba, ilçe, il) anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Araştırma nitel bir araştırma olarak gerçekleştirildi. Araştırmaya, Giresun ili, merkez ve Yağlıdere ilçelerindeki 80 öğretmen ve 240 öğrenci dâhil edildi. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanıldı. Toplanan anket verileri SPSS programında analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşlerin öğrencilere göre daha olumlu olduğu, erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre derslerde işlenen konuları daha sıkıcı bulduğu, köy okullarında görev yapan öğretmenlerin okullarını sevmediği ve başarının öğrencileri için bir anlam ifade etmediği düşünüldüğü, köylerde öğrenim gören öğrencilerin başka bir okulda daha başarılı olacaklarını düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul yaşam kalitesi, Örtük program, Okul yaşam kalitesi ölçeği

ABSTRACT

The purpose of the research is to determine the perceptions of “School Life Quality” of teachers and students working in primary and secondary schools in Giresun province. For this purpose, the following questions were sought: What is the perception of school life quality of teachers and students in primary and secondary schools in Giresun province? Is there a significant difference between the perceptions of school life quality of teachers and students in primary and secondary schools in Giresun province?, Is there a significant difference between the perceptions of school life quality of teachers and students in primary and secondary schools in Giresun province according to their gender?, Does the perception of school life quality of teachers and students show a significant difference according to the settlement unit (village, town, district, province) where the school is located?

The research was conducted as a qualitative research. 80 teachers and 240 students in Giresun province, center and Yağlıdere districts were included in the research. The survey technique was used as the data collection tool in the research. The collected survey data was analyzed in SPSS program.

According to the research results, it was determined that teachers' perception of school life quality was more positive than students', male teachers found the subjects covered in the lessons more boring than female teachers, teachers working in village schools did not like their schools and thought that success did not mean anything to their students, and students studying in villages thought that they would be more successful in another school.

Keywords: School life quality, Hidden curriculum, School life quality scale.

1. GİRİŞ

Günümüzde her geçen gün, bilimin ve gelişen teknolojinin ışığında insanlar eğitimin öneminin farkına biraz daha varmaktadır. Çünkü toplumların, insanların, ülkelerin çeşitli birlik ve toplulukların; niteliği, geleceği, başarısı, gelecekteki yeri, gelişme veya zayıflılık düzeyi, çağdaşlığı ve kendini yenileyebilirlik düzeyi gibi hayati önem taşıyan tüm bu noktaların temel besleyicisi eğitimidir.

Okullar öğrencileri sadece bilgi ile donatan değil aynı zamanda gerçek hayata hazırlayan bir içeriğe sahip olmalıdır. Dolayısı ile eğitim kurumlarının sadece mevcut olan resmi program çerçevesinde, bireyi çok yönlü

olarak topluma sunması ve geliştirmesi oldukça zordur. Gözle net ve açık olarak görülemeyen fakat eğitimin niteliğini ileri derecede etkileyen birçok etki, açık programın yanı sıra eğitim ortamı içerisinde mevcuttur. Sarı (2007)'nin ifade ettiği gibi iyi vatandaş yetiştirme sorumluluğunu taşıyan eğitim kurumlarının, bu sorumluluklarını sadece açık programlarda öngörülen koşullarla kazandırmaları çok zordur. Çünkü açık programla kazandırılmak istenenlerin çoğu, sadece bilgi aktarımından öteye geçememektedir.

Doğanay (2007)'a göre eğitim programının uygulandığı yerler olarak okullar, önemli birer toplumsallaşma aracıdır ve toplumsallaşma okullarda hem açık amaçlı hem de örtük ve gizli olarak gerçekleşir. Bu nedenle eğitim programının görünmeyen kısımları olarak ifade edilen örtük program da en az açık program unsurları kadar önemlidir. Örtük program, oldukça karmaşık ve anlaşılması güç bir yapıya sahip olduğundan bu konu ile ilgili yapılan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle ülkemiz açısından durum daha da kötüdür ve kavram olarak Türkiye eğitim-bilim alan yazınına yeni giren örtük programla ilgili araştırmalar bir elin parmakları kadar azdır. Sarı (2007)'ya göre okul ortamını etkileyen tüm açık ve örtük faktörlerin gerek öğretmen gerekse öğrenciler üzerindeki etkilerini belirleyebilmesi açısından örtük program oldukça değerli bir kavramdır. Bireylerin her yönden mutlu olma hallerini gösteren okul yaşam kalitesi ise ilk olarak 1976 yılında gündeme gelen bir kavramdır. Oldukça zengin bir içeriğe sahip olan okul yaşam kalitesinin, bireylerin okullarına karşı reaksiyonlarını ve bu reaksiyonların görünen ve görünmeyen tüm nedenlerini değerlendirebilmesi açısından, hiç şüphe yok ki tüm eğitim kurumları için oldukça önemli bir kavramdır. Okul yaşam kalitesi, kısaca okuldaki bireylerin her yönden mutlu olabildikleri bir ortamı ifade etmektedir. Okul yaşam kalitesi, genel iyi olma halinin göstergelerinden biri olarak kabul edilmekte ve çocukların okul yaşamıyla bütünleşmelerinden kaynaklanan bir iyi olma hali olarak ele alınmaktadır. Çocukların uzun yıllarını okulda geçirdikleri göz önüne alındığında, okul yaşam kalitesinin taşıdığı önem açıkça görülebilmektedir. Çocukların gelecekteki sosyal yaşamlarına bir hazırlık olarak da vurgulanan pozitif okul yaşantıları, eğitimci ve araştırmacılar tarafından büyük ilgi görmektedir. Okul tatmini, çocukların okulu ve eğitimsel değerleri kabul etmelerini ve akademik başarı motivasyonlarını olumlu bir şekilde etkilemektedirler. Öte yandan, okul tatminsizliği davranışsal problemlerle ve düşük başarıyla pozitif ilişki göstermekte, ayrıca okula yabancılaşma gibi sonuçlara da yol açmaktadır. Bu noktada eğitimcilerin öğrencilere akademik ve sosyal olarak beklentilerinin karşılandığı, kendilerini güvende hissettikleri bir ortam sunmaya çalışmaları kilit adım niteliğindedir. Bu araştırmada Giresun ilinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

2. OKUL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR

2.1.Problem Durumu

Çocukların kendilerini değerli, mutlu ve güvende hissettikleri bir ortamı ifade eden ve öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimleri kadar akademik gelişimleri üzerinde de önemli etkileri bulunan okul yaşam kalitesinin her açıdan yüksek olması gereklidir. Bu nedenle öğrencilerin akademik yönleri incelenirken öncelikle öğrencilerin devam ettiği okulun ne denli kaliteli olduğu incelenmelidir. Bunun Türkiye'deki eğitim çalışmalarında irdelenmemiş bir konu oluşu, eğitim sistemi açısından önemli bir eksikliklerdir.

Alan yazın incelemeleri sonucunda, okul yaşam kalitesinin; okuldaki tutumlara, normlara, değerlere, inançlara, kişiler arası ilişkilere, okuldaki bireylerin statülerine, başarı motivasyonlarına, okulun sunduğu fırsatlara, okuldaki güç ilişkilerine yönetici-öğretmen, öğretmen-öğretmen ve öğretmen-öğrenci ilişkilerine vb. işaret ettiği ve bunların öğrencilerin akademik, sosyal ve bireysel gelişimleri üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu söylenebilir. Bu unsurlar üzerinde yapılan düzenlemeler sonucunda, okuldaki yaşam kalitesinin de yükseleceği öğrencilerin kendilerini okulda daha mutlu ve güvende hissedebilecekleri, böylece bir taraftan akademik başarılarının artacağı diğer taraftan ise sağlıklı karakterlere sahip vatandaşlar olarak yetişebilecekleri söylenebilir.

2.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve öğrencilerin okullarındaki yaşam kalitesi hakkındaki algılarını belirlemektir.

2.3.Araştırmanın Önemi

Eğitim sisteminde asıl üretim işlemi okulda yapıldığı için sistemin kilit, stratejik ve vazgeçilmez ögesi okuldur. Okulun yönetim yapısı, okulda olumlu öğrenme ortamı yaratmada önemli role sahiptir. Okul yönetiminin yalnızca kurallara uymayı ön plana çıkartması, okulun asıl amacı olan öğretim etkinliğinin ikinci plana alınmasına neden olabilir. Araştırmalar, okul yönetimi öğretme ilişkisinin öğretmen öğretmen ilişkisini, öğretmen-öğrenci ilişkisini etkilediğini, ortaya koymaktadır (Celep & Erdoğan, 2002).

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulguların, benzer araştırmalara kaynaklık edeceği ve literatürdeki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Tüm eğitim tür ve kademelerinde öğretmenin önemi kabul edilir bir

gerçek olmakla birlikte, ilköğretimdeki öğretmenlerin niteliği, bu kademedeki bireylere kazandırılacak temel bilgi ve becerilerden dolayı çok daha önem kazanmaktadır. Elde edilen sonuçların ilköğretimde görevli öğretmenlerin sorunlarına yönelik çözüm arayışlarına ışık tutacağı ve ilgili resmi birimlerin (Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü vd.) dikkatini okul yaşam kalitelerini incelemeye yönlendirebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

3.KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuramsal açıklamalar ile araştırma problemi ile ilgili araştırmalar yer almaktadır.

3.1.Tanımlar

3.1.1. Okul Yaşam Kalitesi: Okulun, toplumun beklentileri doğrultusunda öğrencilerin akademik, sosyal ve psikolojik gelişimlerine katkıda bulunan, öğretmen, öğrenci, yönetici ve diğer çalışanların bu ortamda kendilerini mutlu ve güvende hissetme düzeyidir (Mok ve Flynn, 2002, Akt: Sarı 2007).

3.1.2. Örtük Program: Resmi programda belirtilen amaç ve faaliyetlerin dışında, öğrencilerin ulaşmalarının istendiği, açıkça belirtilmemiş, yazılı olmayan, öğretim süreci içerisinde ortaya çıkan bir programdır (Snyder, 1971, Martin, 1976; Gordon, 1982; Akt: Yüksel, 2007).

3.1.3. Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği: Sarı vd. (2007) tarafından hazırlanan ölçek öğretmenler, okula yönelik olumlu duygular, okula yönelik olumsuz duygular, öğrenci – öğrenci iletişimi, okul yönetimi, sosyal etkinlikler ve statü olmak üzere 7 boyuttan oluşmaktadır.

3.2.Kalite

Klasik anlamda kalite, standartlara uygunluk olarak ele alınmaktadır. “Çağdaş anlamda ise; lüks sayılmayacak kadar gerekli ve standartlara uygunlukla ifade edilmeyecek kadar dinamik ve çok boyutlu bir olgudur” (Kantarci, 1992). Kalite; müşterilerin ihtiyaçlarını, isteklerini, müşteri memnuniyetini, hatta fazlasını, sağlayacak şekilde giderme ve müşterinin zaman içerisinde değişecek olan istek ve ihtiyaçlarını da tespit etme şeklinde tanımlanmaktadır (Türkyılmaz, 2010). Kalitenin bu tanımında, zamanla birlikte kalite anlayışının da değişeceği vurgulanmaktadır. “Kalite” kavramı aslında insanın her geçen gün daha iyisini istemesini, insan zihninde bir sıçramayı ifade ediyor: Örtünmekten giyinmeye, tıkmaktan yemek yemeye, barınmaktan, hoş bir mekânda yaşamaya, dolanmaktan seyahat etmeye geçişi ifade ediyor.

3.3.Yaşam Kalitesi

Çağdaş anlamda yaşam kalitesi kavramına ilk değinen belgelerden birisi 1948 yılındaki Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’ nün tanımıdır. DSÖ, sağlığı sadece bireyin hasta olmaması olarak değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlamıştır (Akyüz, 2006). Bu tanım sağlığa ve yaşam kalitesine etki eden farklı etkenleri tanımlaması açısından önemlidir. DSÖ’ ye göre yaşam kalitesi, bireylerin kendi kültürleri ve değerler sistemi içinde hedeflerine, beklentilerine ve standartlarına göre kendi durumlarını algılayış biçimidir. Yani bu kavram tıp teknikleri, laboratuvar işlemleriyle ölçülen bir nicelik değil, subjektif olarak yaşatılan bir niteliktir ve aslında pahalı zevklerle doğrudan bir ilişkisi yoktur. Esas amaç kişilerin kendi fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevlerinden ne ölçüde memnun olduklarının ve yaşamlarının bu yönleri ile ilgili özelliklerin varlığı veya yokluğunun ne ölçüde onları rahatsız ettiğinin saptanmasıdır Yaşam kalitesi kavramı çok boyutludur, zaman içinde değişim gösterebilir, bireylerin beklentileriyle ve yaşantılarıyla ilişkilidir. Çünkü yaşam kalitesi genel anlamda, bireysel iyi oluşu tanımlamak için sosyolojik, psikolojik, ekonomik ve kültürel etmenlerle belirlenir (Skevington vd. 2003 Akt: Tekkanat, 2008).

3.4.Yaşam Kalitesi Kavramının Gelişimi

Araştırmacılar tarafından farklı tanımları yapılan yaşam kalitesi araştırmalarının 1970’lerden itibaren hız kazandığını bildirmiştir. Farquhar (1995), 1980’li yıllarda George ve Bearon’un yaşam kalitesinin dört alt boyutta topladığını, bunların ikisinin objektif boyutları ikisinin de bireyin yargılarına dayalı öznel boyutları olduğunu bildirmiştir. Objektif boyutlar; genel sağlık, işlevsel durumlar ve sosyo-ekonomik durum ve statüdür. Kişinin bireysel yargılarına ya da öznel değerlendirmesine dayalı boyutlar, yaşam doyumu ile ilgili ölçümler ve benlik saygısı ile ilgili ölçümlerdir. Farquhar’ın (1995) bildirdiğine göre yaşam kalitesini sağlık bakımından dinamik bir kavram olarak ele alınmıştır. Buna göre yaşam kalitesi hastalığın sosyal, psikolojik ve fiziksel etkilerini ve bu etkilerle birlikte bireyin yaşamdan doyum alabilme durumunu temsil eder. Yaşam kalitesi kavramını açıklamak ve sınırlamak için sosyal, psikolojik göstergeler ve yaşam olayları gibi farklı tanımlamalar kullanılmıştır (Akt: Tekkanat, 2008). Yancar’ın (2005) bildirdiğine göre, Shin, Johnson ve Peterson yaşam kalitesinin tüm yönlerini değerlendirmede gerekli olduğu varsayılan özellikleri saptayarak farklı bir yaklaşım geliştirmişlerdir. Bu özellikler; genel sağlık, performans durumu, genel rahatlık, ekonomik durum ve sağlık durumunu kapsamaktadır. Peterson (2007) yaşam kalitesini tanımlamada anahtar kelimeler olarak; sağlık, işlev, rahatlık, duygusal tepki ve ekonomiyi göstermiştir.

3.5.Okul Yaşam Kalitesi

Okul yaşam kalitesi kavramının kökeni, daha genel bir anlam taşıyan “yaşam kalitesi” kavramına dayanmaktadır (Linnakylä ve Brunell, 1996, Akt; Sarı, 2007). Yaşam kalitesi, genel ve sürekli bir iyi olma hali olarak ele alınmakta ve değerlendirilmesi genellikle mutluluk, hoşlanma ve tatmin yaratan pozitif yaşantılarla bunun tersini ifade eden negatif deneyimler ve duygular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu deneyimler birey yaşamı açısından anlam ve önem taşıyan aile, arkadaş çevresi, okul, iş, boş zamanlar vb. çerçevesinde değerlendirilmektedir (Linnakylä ve Brunell, 1996, Akt; Sarı, 2007). Buradan da anlaşılacağı gibi eğitim, genel yaşam kalitesinin önemli boyutlarından biri olarak ele alınmaktadır. Epstein ve McPartland (1976) ile Williams ve Batten (1981) de okulun yaşam kalitesini genel yaşam kalitesinin boyutlarından yararlanarak incelemişlerdir (Williams ve Roey, 1996, Akt; İlmen, 2010).

Çocukların genel iyi olma hallerinin göstergelerinden biri olarak kabul edilen okul yaşam kalitesi, çocukların okul yaşamına karışmaları ve bu ortamla bütünleşmelerinden kaynaklanan genel bir iyi olma hali olarak ele alınabilir. Okul Yaşam Kalitesi öğrencilerin iyilik hallerinin bir göstergesi olarak kullanılmıştır ve öğrencilerin okul yaşamı ve okul ortamı ile ilişkilerinden doğan genel bir iyi olma halidir (Karatzias vd., 2001 Akt: Sarı & Cenkseven, 2008).

3.6.Okul yaşam kalitesi neden incelenmektedir?

Çocuğun eğitimsel değerleri kabul etmesinde, motivasyonunda ve okulu benimsemesinde olumlu etkileri olduğu okul tatminsizliğinin ise davranışsal problemlerle ve düşük başarıyla pozitif ilişki gösterdiği bulunmuştur (Baker, 1989). Düşük okul tatmini okula yabancılaşma ve okuldan hoşnutsuzluk gibi sonuçlara da yol açmaktadır (Fine, 1986). Sarı ve Cenkseven (2007) tarafından yapılan araştırmada da öğrencilerin benlik kavramı algılarının, okul yaşam kalitesini yordamaya anlamlı katkılarda bulunduğu sonucuna varılmış, öğrencilerin benlik kavramlarını büyük oranda etkileyen okulların, sağlıklı benlik yapılarına sahip olan bireyler yetiştirmesi açısından yaşam kalitelerinin önemli bir etken olduğu vurgulanmıştır. Yine aynı çalışmada okul yaşam kalitesinin ile öğrencilerin matematiksel ve sözel başarıları arasında pozitif bir ilişki olduğu, okul yaşam kalitesinin performans faktörlerini tetiklediği ve okul yaşam kalitesi algısı yüksek öğrencilerin akademik yapıyı daha olumlu algıladığı saptanmıştır.

Durmaz (2008) ve Sarı (2007) nin aktardıklarına göre yapılan son araştırmalarda, OYK'nin incelenmesi için birçok neden ortaya konulmuştur;

1. Öğrencilerin okuldaki kararlara katılımı ya da onların görüşlerinin dikkate alınması eğitim işini ve amaçlara ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Okula ve öğrenmeye karşı pozitif motivasyonla ilişkileri olduğunu ispatladıkları değişkenleriyle şu bulguları elde etmişlerdir: Okuldaki işlere ilgi duyma, öğretmene bağlılık, okula değer verme, okulun değerler sistemine yönelik olumlu algılar, kişisel yetenek ve azim, okuldaki iyi muamele ve aile desteği öğrenmeye katkı sağlayan faktörlerdir. Bu bulgular, okul iklimi ve okul yaşam kalitesinde temel unsurlardan olan okulun değerler sisteminin etkili öğrenme ile yakından ilişkili olduğunu göstermiştir (Epstein ve McPartland, 1976).

2. Günümüzde öğrenciler oldukça seçici bireyler haline gelmişlerdir ve aldıkları eğitime gayet eleştirel bakmaktadırlar. Yapılan araştırmalar, gençlerin önemli olarak algıladıkları eğitim ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığına inandıklarını ve sunulan hizmetten memnun olmadıklarını göstermektedir. Okuldaki yüksek düzeyde bir yaşam kalitesi, okulu bırakma oranını azaltacağı gibi, olumlu deneyimler yaşatılarak çocuğun öğrenme performansının ve toplumsallaşma sürecinin geliştirilmesinde de büyük önem taşımaktadır (Flanagan, 1978).

3. Okul tatmininin, çocuğun eğitimsel değerleri kabul etmesinde, motivasyonun da ve okulu benimsemesinde olumlu etkileri olduğu bulunmuştur. Öte yandan okul tatminsizliğinin ise davranışsal problemlerle ve düşük başarıyla pozitif ilişki gösterdiği bulunmuştur (Baker, 1989). Düşük okul tatmini okula yabancılaşma ve okuldan hoşnutsuzluk gibi sonuçlara da yol açmaktadır (Fine, 1986).

3.7.Okul Yaşam Kalitesinin Boyutları

Okul yaşamının niteliğinin öğrencilerin okuldan tatmin olma, sınıf işlerine bağlılık ve öğretmenlere olan tepkiler alt boyutlarından oluştuğunu belirtmektedir. Sınıf işlerine bağlılığın, öğrencilerin sınıf işlerine ilgi düzeyleriyle ilgili olduğunu; okul ortamını diğer ortamlardan ayıran özelliklerin, görev ve ödevler olduğunu ifade etmiştir. Yine görevler ve ödevlerin, kısaca işin, okul için yapıldığını da belirtmiştir. Okul ödevlerini ve projelerini ilginç ve önemli bulan öğrencilerin, gerçekleri ve kavramları daha net bir şekilde öğrenebildikleri ve öğrenmeye karşı pozitif tutumlar geliştirebildikleri ileri sürülmektedir (Yılmaz, 2005). Öğrencilerin sınıf işlerine bağlılıkları üzerinde öğretmenlerin de etkileri olmaktadır. Çünkü öğretmenlerin sınıf içindeki tutumları veya davranışları, okul ve sınıf içindeki öğrenmenin başarısının belirleyicisi olduğu kadar okulun etkililiğinin açıklanmasında da etkili görülmektedir (Şişman, 2002). Nitekim Yavuzer'e (1996)

göre, başarısız çocuk, öğretmen kendisini anladığından emin olduğu takdirde onu memnun etmek amacıyla bir çaba içine girebileceğini belirtmiştir. Bu açıdan okul yaşamının niteliği çalışmalarında öğrencilerin öğretmenlerine olan tepkilerinin belirlenmesi de önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Sarı (2007) tarafından geliştirilen OYKÖ kullanılmıştır. İlköğretim okullarındaki okul yaşam kalitesi düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği, “Okula yönelik duygular”, “Okul yönetimi”, “Öğretmen-öğrenci İletişimi”, “öğrenci-öğrenci iletişimi”, “Öğrenciler”, “Sosyal etkinlikler” ve “Statü” alt boyutlarından oluşmaktadır. Bu nedenle araştırmada OYKÖ’nin boyutları açıklanmıştır.

3.8.Okula Yönelik Duygular

Okula Yönelik Duygular adı altında birleştirilen olumlu duygu ile olumsuz duygu boyutları, okul yaşam kalitesinin ana değişkenleri olarak da ele alınabilir. Çünkü diğer boyutlar bu iki genel boyutu da yakından etkilemektedir (Sarı, 2007). Örneğin, eğer çocuğun okulda öğretmenleriyle, diğer öğrencilerle ve yöneticilerle iletişimi iyi değilse, kendini okulda değerli hissetmiyorsa ya da geleceğine yönelik olarak okulun kendisine akademik ve sosyal anlamda herhangi bir şans yaratabileceğini düşünmüyorsa, okuldaki sosyal etkinlikler ilgisini çekmiyorsa, bu öğrencinin okul yaşam kalitesine yönelik algısı da olumsuz bir yapı gösterecektir (Sarı, 2007). Tam tersine, eğer öğrenci, okuldaki diğer öğrenci ve öğretmenlerle tatmin edici ilişkiler yasayabiliyorsa, kendisine değer verildiğini hissediyorsa, bu okulda başarılı olduğuna inanıyorsa, okulda akademik gelişimi kadar sosyal gelişiminin de önemsendiğine inanıyorsa ve eğer sosyal etkinliklere katılımı için sunulan olanaklar yeterliyse okula yönelik algıları da büyük ihtimalle olumlu olacaktır (Sarı, 2003).Okula yönelik duygular boyutu, okul hakkındaki olumlu ve olumsuz bütün duygu, düşünce ve tutumları içermektedir. Bu boyutta okula karşı olan tutumlar, hisler, kısaca okula karşı sahip olunan bütün duygular incelenmektedir (Korkmaz, 2009).

3.9. Statü

Okul yaşam kalitesinin bu boyutunda öğretmen ve öğrencilerin okulda kendilerini bir birey olarak ne düzeyde önemli ve değerli hissettikleri incelenmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler yaşantılarının önemli bir kısmını geçirdikleri okullarında mutlu olmak, birey olarak öğrenciler, diğer öğretmenler ve veliler tarafından önemsenmek ve değerli olduklarını hissetmek isterler. Önemsenen birey mutlu olur ve başarılı olmak için çaba gösterir. Birey başarılı olması için gereken mutluluğu yakalaması, değerli olduğunu hissetmesi ve kendilerine güvenmeleri gerekmektedir. Herhangi bir ortamda kendini değerli ve önemli hissetmeyen bireylerin bulunduğu ortama ısınması, kendisini orada mutlu hissetmesi ve bunun sonucunda o ortamda başarılı davranışlar göstermesi zordur. İnsanlar, içinde buldukları toplumda bilmek, bilinmek ve o topluluğun bir üyesi olduklarını hissetmek isterler (Pagano, 1991, Akt: Sarı, 2007).

3.10. Öğretmen-Öğrenci İletişimi

Okul yaşamında sık sık karşı karşıya gelen öğretmen ve öğrencilerin kurdukları iletişimin gücü okul ortamının sağlıklı bir atmosfere sahip olması açısından oldukça önemli bir konudur. Okulda günün büyük bir çoğunluğunu birlikte geçiren öğretmen ve öğrencilerin negatif yönlü bir iletişim kurmaları her iki tarafı da olumsuz etkilemektedir. Hem öğretmenler hem de öğrenciler kurulan bu negatif iletişim sonucunda okuldan soğumakta ve dolayısı ile bu durumdan mevcut okul yaşam kalitesi oldukça olumsuz yönde etkilenmektedir. Çevremizde de bu konuda örneklere sık sık rastlanmaktadır. Örneğin iyi bir iletişim kuramadıkları sınıflara giderken öğretmenle “ayaklarım bu sınıfa giderken geri geri gidiyor, keşke o sınıfa girmesem, ya da beni o sınıftan alın” gibi sözlerle, hoşnutsuzluklarını ve bu durumun kendilerinde yarattığı olumsuz ruhi yapıyı dile getirmektedirler. Yine aynı şekilde öğrencilerde de çok sık rastlanan bir örnektir ki, çok sevdiği ve iyi iletişim kurduğu öğretmenin dersini çok seven öğrenci, tam tersi iyi bir iletişim kurmadığı öğretmenin dersini hiç sevmemektir. Gerek meslek hayatımızda gerekse öğrencilik hayatımızda sıkça karşılaştığımız bu durum okul yaşam kalitesini önemli derecede etkilemektedir (Yılmaz, 2005).

3.11. Öğrenci – Öğrenci İletişimi

Bu boyutta öğrencilerin birbirleri ile olan iletişimleri incelenmektedir. Okul öğrencilerin kendi akranları ile yoğun bir ilişki içerisinde olduğu bir yaşam alanıdır. Bu yoğun ilişki içerisinde öğrencilerin birbirleri ile etkileşim içerisinde olması kaçınılmazdır. Tezcan (1996)’ın da belirttiği gibi, çocuğun ya da gencin toplumsallaşması sürecinde önemli bir işlevi olan akran etkileşimi, birey için önemli bir bilgi kaynağıdır. Çocuk akran grubunda, yetişkin yaşamında öğretilmesinden kaçınılan yasak (tabu) konuların burada rahatça tartışılması ve konuşulması olanağını bulur. Evde çeşitli söz ve hareketleri eleştirilen ve direnişle karşılanan birey, bu ortamda kendini rahat hisseder, hoşça zaman geçirir. Akran grubunun bir başka işlevi de, çocuğun toplumsal ufuklarını, görüş açısını genişletmesi, farklı deneyimler edinmesini sağlamasıdır. Bu ancak düzgün bir iletişim özelliği gösteren akran grupları ile mümkündür. Akranların okul ortamı içerisinde karşı

birbirine gösterdikleri saygı, sevgi, birbirini kabullenme ve dayanışma gibi davranışlar akranların okulla olan bağlarını güçlendirmektedir;

1. Sınıf ortamı ve okul bahçesi istenmeyen davranışların oldukça fazla gözleendiği alanlardır.
2. Lakap takma, alay etme, sataşma ve küfür etme gibi sözel saldırganlık davranışları en çok gösterilen zorbalık davranışlarıdır. Bunun ardından fiziksel saldırganlık davranışları gelmektedir.
3. Yönergelere uymama, saldırganlık gösterme, çalışmayı bitirmeme, kopya çekme, yalan söyleme, not yazarak mesajlaşma, izin almadan konuşma, gürültü yapma gibi konular öğretmenlerin en çok şikâyet ettiği konulardır.
4. Çocuklarda küçük yaşlarda iyice belirginleşen zorbalık davranışları, ileriki yaşlarında had safhaya ulaşmaktadır.

Yukarıda belirtilen bu olumsuz davranış özelliklerinin en alt düzeye indirilmesi sağlıklı bir okul ortamının oluşabilmesi için oldukça önemlidir. Olumsuz davranışların sıklıkla gözleendiği bir okul ortamında yaşayan öğrencilerin, birbiri ile sağlıklı ilişkiler kurmasını ve bununla birlikte okullarında yüksek kalitede bir yaşam oluşturmalarını beklemek, bir hayal veya rüyadan öteye geçemez. Yüksek bir okul yaşam kalitesi ancak birbirini gerçekten kabullenebilmiş, birbirine saygı duyan, zorbalıktan ziyade konuşarak anlaşabilen, birbirine karşı incitici tavır ve davranıştan uzak duran, gerçek ve sağlam bir arkadaşlık bağı ile birbirine kenetlenmiş akran grubu özelliğini taşıyan öğrencilerle mümkündür. Aksi takdirde okul yaşam kalitesinin önemli bir ayağı eksik kalmış demektir. Bu nedenle okulların örtük programının, okul toplumunun tüm üyeleri arasında, demokratik iletişim formlarının kültürel bir özellik olarak yerleşmesine katkı sunacak şekilde düzenlenmesi gerekir (Sarı, 2007).

3.12. Okul Yönetimi

Bu boyut okulun yaşam sürecini düzenleyen ve bu süreci sağlıklı bir şekilde devam ettirmesi gereken okul yönetiminin okulda nasıl algılandığını ölçmeye çalışan boyuttur. Okul yaşam kalitesinin düzeyi bakımından okul yönetimi oldukça önemli bir etkidir. Okul yöneticisinin hem kişisel hem de mesleki olarak sahip olduğu özellikler, okulun hangi nitelikte bir örgüt olacağını belirleyecektir (Sarı, 2007). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2003)'nin 60. maddesinde okul müdürünün görev, yetki ve sorumlulukları "*ilköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında, diğer çalışmalarla birlikte müdür tarafından yönetilir*" şeklinde ifade edilmektedir. Bu maddeden de anlaşıldığı gibi okul müdürlerinin okul üzerindeki etkinliği oldukça fazladır. Okul yönetiminin alacağı kararlar, bu kararları uygulamada kullandığı yöntemler, göstereceği özveri ve ekstra performanslar okul ortamını olumlu veya olumsuz yönde etkileme gücüne sahiptir.

Okulda olumlu bir öğrenme havasının oluşturulmasından öncelikle okulun lideri sorumludur. Çamur (2006). Okulda sağlıklı bir ortam oluşturmak için, okul liderinden beklenen davranışları şöyle belirtmektedir: (a) öğrenme çevresinin yaratılması, (b) çocukların öğrenme ihtiyaçlarının saptanması, (c) uygun bir öğretim programının geliştirilmesi, (d) personelin geliştirilmesi, (e) öğrenme çevresinin yaratılması için toplum kaynakları ile iş birliği etme, (f) bina yönetimi ve (g) finans yönetimi. Okul ve şiddet ilişkisini, okul bağlamında (okul koşulları ve iklimi) analiz eden araştırmalar, öğrencinin okul sistemi içerisinde diğer öğrencilerle ve okul personeli ile olan ilişkisine odaklanmaktadır. Okul iklimi analizlerinde genelde sıklıkla 'güvenli okul' tanımına gönderme yapılmaktadır. Etkili ve güvenli okulların özellikleri arasında; yöneticilerin öğrenci problemlerine ilgi duyan bir yapıya sahip olması, ebeveynler ile okul yönetimi arasında iş birliğinin sağlandığı, öğrencilerin okul etkinliklerine katılım düzeyinin yüksek olduğu ve okulun fiziksel çevresinin güvenli olması gibi hususlar belirtilmektedir (Hernandez ve Seem, 2004; Akt: Kızmaz, 2006). Öğrencilerin okullarındaki yaşam kalitesi düzeylerini arttıracak olan etkili ve güvenli okulların yukarıda sayılan özelliklere sahip olmasını sağlamak okul yöneticilerinin kontrolindedir.

3.13. Sosyal Etkinlikler

Bu boyut öğrencilerin okulun sosyal etkinliklerinden ne derece memnun olduğunu inceleyen boyuttur. Öğrenciler açısından okulun sosyal çevresi oldukça önemlidir (Boys, 2000, Akt: İnal, 2009). Çünkü öğrenciler zamanlarının çoğunu bu sosyal çevrede geçirmektedirler.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin (2003) "Genel konular" başlığını taşıyan 7/d maddesinde "öğrencilerin bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı olarak gelişmeleri için sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yer verilir" denmektedir. Yönetmeliğin 42. maddesinde de "bilimsel, sanatsal, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılan öğrencilere yarıyıl notunun bir not fazlası öğretmen tarafından takdir edilebilir" denilerek öğrencilerin bu tür etkinliklere katılımı teşvik edilmiştir.

Sınıf içi yaşam, öğrenciyi toplumda egemen olan çoğulcu ve katılımcı demokratik hayata hazırlamak amacına dönüktür. Bu amaçla öğrencilerin, sınıf içi çalışmalarının yanı sıra, sanatsal, kültürel ve sportif

etkinlikler içinde görev almaları özendirilmelidir. Böylece kendilerini toplumsal ilişkiler içinde geliştirme olanağı bulan öğrenciler, etkin ve katılımcı bir kişilik örüntüsü geliştirebilirler (Aydın,1998).

3.14. Öğretim Programı

Varış (1996), öğretim programını, eğitim programı içinde ağırlık taşıyan bir kesim, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük program olarak tanımlamaktadır. Demirel'e (2004) göre ise öğretim programı, okulda ve okul dışında bireye kazandırılması planlanan, bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Ainley ve diğerleri (1986), okula karşı olumlu tutum geliştirmelerinde çocukların eğitim programına ilişkin algılarının önemli bir rolü olduğunu belirtmektedirler (Akt: Sarı, 2007). Benzer şekilde öğrencilerin okula yönelik algılarına ilişkin alan yazın incelendiğinde, yapılan birçok çalışmanın okulun öğrenciler için arzu edilen bir ortam haline getirilmesinde okuldaki akademik etkinliklerin kalitesi vurgulanmaktadır. Amerika Eğitim ve Adalet Birliği (2000) bütün öğrenciler için güvenli ve sorumlu okul için şu dört bileşenin sağlanmasını önermiştir (Akt: Sarı, 2007):

1. Tüm bireylerin güvende, desteklenmiş ve birbirine bağlı hissettiği bir okul topluluğu yaratmak
2. Problem çözme becerilerini de kapsayacak şekilde uygun sosyal davranışları öğretmek
3. Pozitif davranışlara karşı destekleyici olmak
4. Uygun akademik öğretim sağlamak

3.15. Örtük Program

Eğitim programı “bir eğitim kurumu içinde, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitim kurum ve amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsamaktadır” (Varış, 1996). Demirel'e (2004) göre eğitim programı, öğrenciye kazandırılacak öğrenme yaşantılarının belirli bir program ve plan çerçevesinde düzenlenerek ortaya çıkar. Bu tanımlar daha çok amaç ve içerik, öğrenme-öğretme faaliyetleri ve değerlendirme etkinliklerinin açıkça yazılı olduğu program yani resmi program için yapılmaktadır. Bu program öğrencilerin akademik bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik olarak hazırlanmaktadır.

Örtük program, öğretmen ve yöneticilerin davranışları, konuşmaları, öğrencilere yaklaşımları, eğitimin dayanışmacı ya da yarışmacı olması, okul ikliminin niteliği, öğretim sürecinin araştırmacı ya da ezberci olması, öğretim kadrosunun atfettiği değerler, okulun yarattığı öğrenme ortamları, kısaca okulda öğrencilere yansıyan tutumlarla, öğrencilerin karşılıklı etkileşimleri sonucu öğrendikleri davranışlarda kendini gösterir (Çınar,2007). Okul ikliminin ve kültürünün oluşturduğu atmosfer öğrenciler için olumlu sosyal yaşantılar sağlayacağı gibi, yine okul atmosferinden kaynaklanan zorunlulukların ve baskıların demokratik olmayan okul işleyişinin öğrenciyi olumsuz olarak etkilemesi hatta pasif, korkak ya da saldırgan bireyler yetiştirmesi mümkündür. Lavoie (2006), örtük programın öğrencilerin davranışları, ilerlemesi, üretkenliği ve performansı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu kadar yapıcı yönünü belirtirken aynı zamanda kendi içinde yok edici olduğunu belirtmiştir (Akt; Türedi,2008).

3.16. Okul Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi

Yılmaz (2002), “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Davranışlarıyla Öğretmenlerin Öğrenci Kontrol Yaklaşımları ve Öğrencilerin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiler” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Epstein ve McPartland (1976) tarafından geliştirilen Okul Yaşamının Niteliği Ölçeği İngilizce orijinalinden çevrilerek kullanılmıştır. Bu ölçek, örgüt iklimini tanımlama çalışmalarında kullanılan ve öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin görüşlerini ölçen bir ölçme aracıdır. Uyarlama çalışmaları yapılan ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; okuldan memnuniyet boyutu, sınıf işlerine bağlılık ve öğretmenlere olan tepkiler alt boyutlarıdır. Yapılan analizler sonucunda alt boyutların “Okuldan Memnuniyet Boyutu”, “Öğretmen ilgisi Boyutu” ve “Öğrencinin Öğretmen Algısı Boyutu” olarak yeniden adlandırılması gerekli görülmüştür.

Türkiye’de Doğanay ve Sarı (2006), okul yaşam kalitesini yükseköğretim düzeyinde Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği’ni (ÜYKÖ) geliştirerek ölçmeye çalışmışlardır. ÜYKÖ, Öğretim elemanı – öğrenci iletişimi, Kimlik, Sosyal olanaklar, Kararlara katılım, Öğrenci – öğrenci iletişimi, Gelecek ve Sınıf ortamı olmak üzere 7 boyutta toplanan 33 maddeden oluşmaktadır. Toplam varyansın % 45.82’sini açıklayan bu yedi alt ölçeğe ait Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları sırasıyla 84, .80, .79, .73, .78, 84 ve 78 olarak; ölçeğin tamamı içinse 85 olarak hesaplanmıştır. Maddelere ait faktör yükleri ise 30 - 78 arasında değişmektedir. Bu ölçek daha sonra Sarı v.d. (2007) tarafından lise düzeyine uyarlanmıştır. Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği’nin (LİSEYKÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için öncelikle, ÜYKÖ’nün kapsadığı 7 boyutun yanı sıra alan yazında okul yaşam kalitesiyle ilişkili görülen boyutları da kapsayacak şekilde toplam 122 maddelik bir havuz

oluşturulmuştur. Madde havuzu uzman görüşleri doğrultusunda düzeltildikten sonra, 20 öğrenci üzerinde dil bakımından da kontrol edilmiştir. Bu çalışmalardan sonra yapılan uygulama ile toplanan veriler üzerinde faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Bu analizler sonucunda, Öğretmenler, Okula yönelik olumlu duygular, Okula yönelik olumsuz duygular, Öğrenci – öğrenci iletişimi, Okul yönetimi, Sosyal etkinlikler ve Statü olmak üzere 7 faktörde toplanan 40 maddelik bir ölçme aracı elde edilmiştir. Bu boyutlara ait Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları sırasıyla 89, .86, .81, .86, .80, .74 ve. 71 olarak; ölçeğin tamamı içinse. 86 olarak hesaplanmıştır. Tüm maddeler toplam varyansın % 46.80'ini açıklayabilmektedir.

Bu araştırmada; Sarı (2007) tarafından ilköğretim düzeyi için geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeğinin (OYKÖ) öğretmen ve öğrenci formları kullanılacaktır.

4. YÖNTEM

4.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma da okulların yaşam kalitesine belirlenmesine yönelik olarak tarama modeli kullanılmıştır. Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğünden elde edilen bilgiler doğrultusunda kent sınırları içinde yer alan ilk ve ortaokullar köy, kasaba ilçe ve il merkezi olmak üzere 4 gruba ayrılarak, bu araştırma ile bu 4 okulda Okul Yaşam Kalitesi algısı incelenmeye çalışılmıştır. Eğitim alanında nicel araştırma yöntemlerinin kullanılmasının güçlü yanı, araştırma sonuçlarının gerçekleri oldukça hatasız bir şekilde ortaya koyması ve araştırma yöntemi ile sonuçlarının genellenebilmesidir. Patton'un (1990) belirttiği gibi nicel yaklaşımın avantajı, belli bir sorular setine büyük insan gruplarının tepkilerini ölçme olanağı tanınması, böylece verilerin karşılaştırılmasını ve istatistiksel işlemler yapılmasını kolaylaştırmasıdır (Akt: Stecher ve Borko, 2002).

4.2.Araştırma Grubu

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde Giresun ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullarda görev yapan 80 öğretmen ve 245 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmada, tüm evrene ulaşma gücü göz önünde bulundurularak, Giresun ili Merkez ve Yağlıdere ilçelerindeki okullardan örneklem alma yoluna gidilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Sarı (2007) tarafından geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Bunun için öncelikle, ilgili alan yazında konunun nasıl ele alındığı ve bu alanda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Bu araştırma kapsamında kullanılan Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (OYKÖ) için hazırlanan madde havuzu; okula yönelik duygular, öğretmen, öğrenci ve yönetici olmak üzere dört alt boyutla ilgili maddelerden oluşturulmuştur. Bu maddeler, öğretmen ve öğrenciler için iki ayrı formda ancak birbirine paralel olacak şekilde düzenlenmeye çalışılmıştır. Öğrenciler için dört alt boyuttan oluşan madde havuzu 30 maddeden oluşmuştur.

4.4. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistikler

Araştırmada toplanan verilerin analizinde 5 farklı istatistiksel analiz kullanılmıştır. Bu analizler bilgisayarda SPSS for Windows 12.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Bu analizler:

1. Aritmetik ortalama
2. Standart sapma
3. t testi
4. Tek Y 4. Kruskal-Wallis testi
5. LSD Post Hoc testi

Araştırmada uygulanan likert tipi ölçekler beşli değerlendirme şeklinde hazırlanmış olup aralık sınırlarının hesaplanması aşağıda verilmiştir.

Beşli likert tipi için aralık sınırlarının hesaplanması:

$$\text{Seçenek sayısı}=5 \quad \text{Aralık sayısı}= 5-1 = 4 \quad \text{Aralık katsayısı}= 4: 5=0,80$$

$$1,00 + 0,80= 1,80$$

$$1,80 + 0,80= 2,60$$

$$2,60 + 0,80= 3,40$$

$$3,40 + 0,80= 4,20$$

Okul yaşam kalitesi öğretmen ölçeği de yine okula yönelik duygular, yönetici, öğretmen ve öğrenci olmak üzere 4 boyuttan meydana gelip 50 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 1. Öğrenci ve Öğretmen Örnekleminin Okul Gruplarına Göre Dağılımı

Okul Grubu	Okul Adı	Anket Uygulanan Öğretmen Sayısı	Anket Uygulanan Öğretmen Sayısı
KÖY	Sınır O.O.	40	13
KASABA	Üçtepe İ.Ö.O.	37	16
İLÇE	Mustafa Kemal İ.O.	73	23
İL	Mustafa Kemal O.O.	95	28

Tablo 2. Okul Yaşam Kalitesi Ölçeğinde Yer Alan Maddelerin Alt Boyutlara Göre Dağılımı

BOYUT	MADDE SAYISI
Okula Yönelik Algılar	16
Yöneticiye Yönelik Algılar	10
Öğretmene Yönelik Algılar	18
Öğrenciye Yönelik Algılar	6
Toplam	50

Tablo 3. Aritmetik Ortalama Aralıkları ve Anlamları

Aralık sınırı	Anlamı
4,21-5,00	Kesinlikle katılıyorum
3,41-4,20	Katılıyorum
2,61-3,40	Biraz Katılıyorum
1,81-2,60	Katılmıyorum
1,00-1,80	Kesinlikle katılmıyorum

5. BULGULAR VE YORUM

5.1. Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Ortalama karşılaştırmalara esas olmak üzere aralık sınırları ve anlamları Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Madde No	Madde	$\bar{x}$	S.s.	Anlamı
1	Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.	4,15	1,01	Katılıyorum
2	Okul müdürü sık sık öğretmenlerle görüşerek ihtiyaçlarını belirler.	4,01	0,92	Katılıyorum
3	Öğretmenlerin çoğu, derslerin etkililiğini arttırmak için sürekli kendilerini geliştirmektedirler.	3,89	0,66	Katılıyorum
4	Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.	3,96	0,89	Katılıyorum
5	Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum	4,08	0,78	Katılıyorum
6	Bu okuldaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilerini iyi tanımaktadır.	4,10	0,69	Katılıyorum
7	Olanagım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.	2,36	1,32	Katılmıyorum
8	Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.	3,94	1,06	Katılıyorum
9	Programda yer alan derslerin çoğunu gereksiz buluyorum.	2,50	1,01	Katılmıyorum
10	Müdürümüzün, öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.	4,00	1,14	Katılıyorum
11	Okulumdaki öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin görüşlerine değer verdiklerine inanıyorum.	3,89	0,71	Katılıyorum
12	Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.	2,13	1,10	Katılmıyorum
13	Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır.	3,01	1,11	Biraz Katılıyorum
14	Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.	3,88	0,80	Katılıyorum
15	Bazı derslerin haftalık ders saatinin çok fazla olduğunu düşünüyorum.	2,88	1,34	Biraz Katılıyorum
16	Okul müdürü öğretimin etkili bir şekilde yürütmesi için her türlü önlemi almaktadır.	4,15	0,93	Katılıyorum
17	Öğretmenlerin çoğu, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.	3,95	0,79	Katılıyorum
18	Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.	3,75	0,74	Katılıyorum
19	Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.	1,50	0,90	Kesinlikle katılmıyorum
20	Öğrencilerin çoğu birbirine çok kırıcı davranmaktadırlar.	3,10	0,95	Biraz Katılıyorum
21	Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.	4,03	0,93	Katılıyorum
22	Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.	4,35	0,86	Katılıyorum
23	Öğretmenlerin çoğu ders dışında da öğrencilerine zaman ayırmaya çalışmaktadırlar.	3,64	0,97	Katılıyorum
24	Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.	1,81	1,09	Katılmıyorum
25	Okulun işleyişi ile ilgili kararlar verilirken, okuldaki öğretmenlerin görüşleri dikkate alınır.	3,86	0,90	Katılıyorum
26	Öğretmenlerin çoğu, öğrencilerle iyi bir iletişime sahiptir.	4,08	0,73	Katılıyorum
27	Okuldaki arkadaşların arasında önemli bir yerim vardır.	3,85	0,78	Katılıyorum
28	Bu okuldaki yöneticiler, genellikle yeniliklere açıktırlar.	4,13	0,86	Katılıyorum
29	Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenler tarafından desteklenmektedir.	4,09	0,83	Katılıyorum
30	Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.	3,78	1,03	Katılıyorum
31	Okulumun idarecileri, hizmet içi eğitime katılarak kendilerini geliştirmeleri için öğretmenleri her zaman cesaretlendirmektedirler	3,50	1,01	Katılıyorum
32	Öğrencilerin çoğu sürekli birbirini şikâyet etmektedirler.	3,64	1,17	Katılıyorum
33	Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.	3,88	0,82	Katılıyorum
34	Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir.	2,71	0,97	Biraz Katılıyorum
35	Ailelerin okulunun yönetiminden hiç memnun olmadıklarını düşünüyorum.	2,23	1,11	Katılmıyorum
36	Velilerimin çoğunun, bir öğretmen olarak beni beğendiklerini düşünüyorum.	3,83	0,84	Katılıyorum
37	Ders kitaplarının çoğunun, öğrenciler için uygun olmadığını düşünüyorum.	2,73	1,11	Biraz Katılıyorum
38	Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.	3,03	1,08	Biraz Katılıyorum
39	Öğretmenler derslerde ders kitabının yanı sıra farklı kaynaklardan da sık sık yararlanır.	4,14	0,88	Katılıyorum
40	Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum.	2,10	1,06	Katılmıyorum
41	Sınıfta karşılaştığım problemleri okulunun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.	4,11	0,87	Katılıyorum
42	Okuldaki öğretmenlerin çoğu mesleki, bilimsel ve teknolojik yenilikleri yakından izlemektedir.	3,79	1,02	Katılıyorum
43	Dışarıda daima okulumu savunurum.	4,31	0,84	Katılıyorum
44	Okul müdürümüz, tenefüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.	3,41	1,09	Katılıyorum
45	Okulumdaki birçok öğrenci, sınavlarda kopya çekmektedir.	2,38	0,93	Katılmıyorum
46	Bu okulda başarılı öğretmenler her zaman desteklenir/ödüllendirilir.	3,41	1,21	Katılıyorum
47	Öğrenciler birbirleri hakkında genellikle kötü konuşmazlar.	2,78	1,06	Biraz Katılıyorum
48	Okuldaki en önemsiz kişilerden biri benim.	1,76	1,06	Kesinlikle katılmıyorum
49	Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.	2,79	1,06	Biraz Katılıyorum
50	Derslerde işlenen konuların çoğunu sevmiyorum/sıkıcı buluyorum.	2,36	1,03	Katılmıyorum
TOPLAM PUAN		3,39	0,22	Biraz Katılıyorum

Tablo 6 incelendiğinde “Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”, “Okul müdürü sık sık öğretmenlerle görüşerek ihtiyaçlarını belirler.”, “Öğretmenlerin çoğu, derslerin etkililiğini arttırmak için sürekli kendilerini geliştirmektedirler.”, “Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Bu okuldaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilerini iyi tanımaktadır.”, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Müdürümüzün, öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin görüşlerine değer verdiklerine inanıyorum.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Okul müdürü öğretimin etkili bir şekilde yürütmesi için her türlü önlemi almaktadır.”, “Öğretmenlerin çoğu, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.”, “Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.”, “Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine

inanyorum.”, “Öğretmenlerin çoğu ders dışında da öğrencilerine zaman ayırmaya çalışmaktadırlar.”, “Okulun işleyişi ile ilgili kararlar verilirken, okuldaki öğretmenlerin görüşleri dikkate alınır.”, “Öğretmenlerin çoğu, öğrencilerle iyi bir iletişime sahiptir.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Bu okuldaki yöneticiler, genellikle yeniliklere açıktırlar.”, “Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenler tarafından desteklenmektedir.”, “Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.”, “Okulumun idarecileri, hizmet içi eğitime katılarak kendilerini geliştirmeleri için öğretmenleri her zaman cesaretlendirmektedirler.”, “Öğrencilerin çoğu sürekli birbirini şikayet etmektedirler.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.”, “Velilerimin çoğunun, bir öğretmen olarak beni beğendiklerini düşünüyorum.”, “Öğretmenler derslerde ders kitabının yanısıra farklı kaynaklardan da sık sık yararlanır.”, “Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğu mesleki, bilimsel ve teknolojik yenilikleri yakından izlemektedir.”, “Dışarıda daima okulumu savunurum.”, “Okul müdürümüz, teneffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.” ve “Bu okulda başarılı öğretmenler her zaman desteklenir/ödüllendirilir.” maddelerine ilişkin öğretmenler **“Katılıyorum”** ve “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır.”, “Bazı derslerin haftalık ders saatinin çok fazla olduğunu düşünüyorum.”, “Öğrencilerin çoğu birbirine çok kırıcı davranmaktadırlar.”, “Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir.”, “Ders kitaplarının çoğunun, öğrenciler için uygun olmadığını düşünüyorum.”, “Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.”, “Öğrenciler birbirleri hakkında genellikle kötü konuşmazlar.” ve “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.” maddelerine ilişkin öğretmenler **“Biraz Katılıyorum”**, “Olanığım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.”, “Programda yer alan derslerin çoğunu gereksiz buluyorum.”, “Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.”, “Ailelerin okulumun yönetiminden hiç memnun olmadıklarını düşünüyorum.”, “Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum.”, “Okulumdaki birçok öğrenci, sınavlarda kopya çekmektedir.” ve “Derslerde işlenen konuların çoğunu sevmiyorum/sıkıcı buluyorum.” maddelerine ilişkin öğretmenler **“Katılmıyorum”**, “Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.” ve “Okuldaki en önemsiz kişilerden biri benim.” maddelerine ilişkin öğretmenler **“Kesinlikle Katılmıyorum”** ve toplam puan açısından **“Biraz Katılıyorum”** yönünde görüş bildirmişlerdir.

5.2. Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Öğrencilerin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Tablo 5. Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Öğrencilerin Görüşleri

Madde No	Madde	$\bar{x}$	S.s.	Anlamı
1	Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.	3,70	1,32	Katılıyorum
2	Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek / güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanyorum.	3,75	1,14	Katılıyorum
3	Bu okulda öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin görüşlerine değer vermez.	2,16	1,26	Katılmıyorum
4	Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır.	3,13	1,41	Biraz Katılıyorum
5	Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.	3,45	1,34	Katılıyorum
6	Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.	2,59	1,28	Katılmıyorum
7	Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, en ufak bir şeyde bile kızıp bağırmağa başlıyor.	2,42	1,28	Katılmıyorum
8	Okulunda, başkalarını sürekli şikayet eden bir çok öğrenci vardır.	3,10	1,34	Biraz Katılıyorum
9	Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum	3,55	1,17	Katılıyorum
10	Okulunda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.	2,18	1,28	Katılmıyorum
11	Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum.	3,72	1,30	Katılıyorum
12	Müdürümüzün öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.	3,44	1,25	Katılıyorum
13	Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanyorum.	3,45	1,38	Katılıyorum
14	Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır	3,33	1,45	Biraz Katılıyorum
15	Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.	3,66	1,23	Katılıyorum
16	Olanığım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım.	2,15	1,44	Katılmıyorum
17	Okulla ilgili bir sorunun olduğunda, müdürün odasına gidip rahatlıkla konuşabilirim.	2,75	1,38	Biraz Katılıyorum
18	Öğrencilerin çoğu birbirini kıskanmaktadır.	2,87	1,28	Biraz Katılıyorum
19	Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.	3,59	1,49	Katılıyorum
20	Okul müdürü, sık sık sınıfları zivaret ederek ihtiyaçlarını belirler.	2,66	1,25	Biraz Katılıyorum
21	Öğretmenlerimin, bize daha iyi ders anlatabilmek için, kendilerini sürekli geliştirdiğine inanyorum.	3,79	1,31	Katılıyorum
22	Öğrenciler teneffüslerde oynarken, sık sık kavga etmektedirler.	2,86	1,23	Biraz Katılıyorum
23	Bu çevredeki en berbat okul, benim okulumdur.	1,81	1,26	Katılmıyorum
24	Okul müdürümüz, teneffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.	2,49	1,29	Katılıyorum
25	Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.	3,21	1,21	Biraz Katılıyorum
26	Öğretmenlerimiz, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadır.	3,82	1,33	Katılıyorum
27	Başka bir okulda okuyor olsaydım, daha başarılı olurdu.	2,23	1,28	Katılmıyorum
28	Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanyorum.	3,79	1,33	Katılıyorum
29	Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.	2,74	1,37	Biraz Katılıyorum
30	İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.	3,70	1,43	Katılıyorum
31	Okulumdaki öğretmenlerin çoğunu çok seviyorum.	4,05	1,23	Katılıyorum
32	Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.	2,63	1,34	Biraz Katılıyorum
33	Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.	3,66	1,28	Katılıyorum
34	Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.	3,50	1,27	Katılıyorum
35	Okulumdaki insanların çoğu, başkalarının kusurlarıyla (kekemelik, şaşılık, çirkinlik vb.) alay etmektedir.	2,82	1,49	Biraz Katılıyorum
TOPLAM		3,11	0,37	Biraz Katılıyorum

Tablo 5 incelendiğinde “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında

önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum.”, “Müdürümüzün öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.”, “Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.”, “Öğretmenlerimin, bize daha iyi ders anlatabilmek için, kendilerini sürekli geliştirdiğine inanıyorum.”, “Öğretmenlerimiz, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadır.”, “Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğunu çok seviyorum.”, “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” ve “Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.” maddelerine öğrenciler “**Katılıyorum**”, “Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır.”, “Okulumda, başkalarını sürekli şikâyet eden bir çok öğrenci vardır.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okulla ilgili bir sorunum olduğunda, müdürün odasına gidip rahatlıkla konuşabilirim.”, “Öğrencilerin çoğu birbirini kıskanmaktadır.”, “Okul müdürü, sık sık sınıfları ziyaret ederek ihtiyaçlarını belirler.”, “Öğrenciler teneffüslerde oynarken, sık sık kavga etmektedirler.”, “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.”, “Başka bir okulda okuyor olsaydım, daha başarılı olurum.”, “Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.”, “Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.” ve “Okulumdaki insanların çoğu, başkalarının kusurlarıyla (kekemelik, şaşılık, çirkinlik vb.) alay etmektedir.” maddelerine öğrenciler “**Biraz Katılıyorum**”, “Bu okulda öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin görüşlerine değer vermez.”, “Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, en ufak bir şeyde bile kızıp bağırma başlıyor.”, “Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.”, “Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım.”, “Bu çevredeki en berbat okul, benim okulumdur.” ve “Okul müdürümüz, teneffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.” maddelerine öğrenciler “**Katılmıyorum**” ve toplam puan açısından “**Biraz Katılıyorum**” yönünde görüş bildirmişlerdir.

5.3. Öğretmen ve Öğrencilerin Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farkla İlgili Bulgular

Tablo 6. Öğretmen ve Öğrencilerin Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri

Grup	N	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Öğrenci	240	3,11	0,37	6,417	0,000
Öğretmen	77	3,39	0,23		

Tablo 6 incelendiğinde Giresun ilinde bulunan ilköğretim okullarındaki öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşleri arasındaki farka ilişkin t değeri 6,417 olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu okullarındaki öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3,39 olup öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması olan 3,11’den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşlerinin öğrencilere göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

5.4. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.	Kız	107	3,71	1,31	,064	,949
	Erkek	133	3,70	1,34		
Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.	Kız	107	3,76	1,11	,035	,972
	Erkek	133	3,75	1,16		
Bu okulda öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin görüşlerine değer vermez.	Kız	107	2,02	1,09	1,588	,114
	Erkek	133	2,28	1,38		
Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır	Kız	107	3,06	1,47	-,681	,497
	Erkek	133	3,18	1,35		
Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.	Kız	107	3,45	1,36	,029	,977
	Erkek	133	3,44	1,33		
Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.	Kız	107	2,47	1,16	1,303	,194
	Erkek	133	2,68	1,37		
Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, en ufak bir şeyde bile kızıp bağırma başlıyor.	Kız	107	2,32	1,27	1,118	,265
	Erkek	133	2,50	1,29		
Okulumda, başkalarını sürekli şikâyet eden birçok öğrenci vardır.	Kız	107	3,08	1,29	-,207	,836
	Erkek	133	3,12	1,39		
Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum	Kız	107	3,71	1,13	1,970	,050
	Erkek	133	3,41	1,18		
Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden birçok öğretmen vardır.	Kız	107	2,15	1,27	-,321	,748
	Erkek	133	2,20	1,29		
Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum.	Kız	107	3,79	1,23	,787	,432
	Erkek	133	3,66	1,35		

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri-Devamı

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Müdürümüzün öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.	Kız	107	3,46	1,24	,227	,821
	Erkek	133	3,42	1,26		
Öğretmenimin (öğretmenlerimin), birçok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.	Kız	107	3,37	1,40	-,766	,444
	Erkek	133	3,51	1,37		
Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır	Kız	107	3,39	1,37	,566	,572
	Erkek	133	3,29	1,52		
Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.	Kız	107	3,71	1,29	,584	,560
	Erkek	133	3,62	1,19		
Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım.	Kız	107	2,07	1,39	-,725	,469
	Erkek	133	2,21	1,48		
Okulla ilgili bir sorunum olduğunda, müdürün odasına gidip rahatlıkla konuşabilirim.	Kız	107	2,89	1,28	1,433	,153
	Erkek	133	2,63	1,45		
Öğrencilerin çoğu birbirini kıskanmaktadır.	Kız	107	2,82	1,29	-,563	,574
	Erkek	132	2,92	1,28		
Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.	Kız	107	3,71	1,44	1,146	,253
	Erkek	133	3,49	1,53		
Okul müdürü, sık sık sınıfları ziyaret ederek ihtiyaçlarını belirler.	Kız	107	2,59	1,05	-,758	,449
	Erkek	132	2,71	1,39		
Öğretmenlerimin, bize daha iyi ders anlatabilmek için, kendilerini sürekli geliştirdiğine inanıyorum.	Kız	107	3,87	1,27	,824	,411
	Erkek	133	3,73	1,34		
Öğrenciler teneffüslerde oynarken, sık sık kavga etmektedirler.	Kız	107	2,84	1,21	-,240	,810
	Erkek	133	2,88	1,26		
Bu çevredeki en berbat okul, benim okulumdur.	Kız	107	1,74	1,20	-,770	,442
	Erkek	133	1,86	1,31		
Okul müdürümüz, teneffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.	Kız	107	2,57	1,17	,844	,400
	Erkek	133	2,43	1,38		
TOPLAM PUAN	Kız	107	3,13	0,42	1,036	,301
	Erkek	133	3,08	0,33		

Okul yaşam kalitesi algısına ilişkin öğrencilerin cinsiyetlerine göre görüşleri arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla anket sorularına verdikleri cevaplara uygulanan t testi sonucu yalnızca “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.”, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu”, “İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.” ve “Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.” maddelerine ait t değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere tüm t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

Bu bulgular öğrencilerin cinsiyetlerine göre “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.”, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu”, “İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.” ve “Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.” görüşleri arasında farkın anlamlı olduğunu diğer tüm maddelere ilişkin görüşlerinin benzer olduğunu göstermektedir.

Tablo incelendiğinde “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.”, “İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.” ve “Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.” maddelerinde kız öğrencilerin aritmetik ortalamasının erkek öğrencilerin aritmetik ortalamasından yüksek olduğu, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu” maddesinde ise erkek öğrencilerin aritmetik ortalamasının kız öğrencilerin aritmetik ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak bayan öğretmenler erkek öğretmenlere göre “Öğretmenlerin çoğu ders dışında da öğrencilerine zaman ayırmaya çalışmaktadırlar”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğu mesleki, bilimsel ve teknolojik yenilikleri yakından izlemektedir” maddelerine daha fazla katıldıkları, “Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.” ve “Derslerde işlenen konuların çoğunu sevmiyorum/sıkıcı buluyorum” maddelerine ise daha az katıldıkları söylenebilir.

5.5. Öğretmenlerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Tablo 8. Öğretmenlerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri

Madde	Yerleşim	N	$\bar{x}$	S.s.	Ki-kare	p
Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.	Köy	13	3,23	1,24	20,537	,000
	Kasaba	16	3,81	0,91		
	İlçe	23	4,26	0,96		
	İl	28	4,68	0,55		
Okul müdürü sık sık öğretmenlerle görüşerek ihtiyaçlarını belirler.	Köy	13	3,92	0,76	4,487	,213
	Kasaba	16	4,00	0,82		
	İlçe	23	4,35	0,71		
	İl	28	3,79	1,13		
Öğretmenlerin çoğu, derslerin etkililiğini arttırmak için sürekli kendilerini geliştirmektedirler.	Köy	13	4,15	0,55	7,341	,062
	Kasaba	16	3,56	0,63		
	İlçe	23	4,00	0,67		
	İl	28	3,86	0,65		
Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.	Köy	13	3,23	1,09	12,872	,005
	Kasaba	16	3,75	0,86		
	İlçe	23	4,09	0,90		
	İl	28	4,32	0,55		
Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum	Köy	13	3,77	0,44	14,157	,003
	Kasaba	16	3,88	0,89		
	İlçe	23	3,87	0,81		
	İl	28	4,50	0,64		
Bu okuldaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilerini iyi tanımaktadır.	Köy	13	4,23	0,73	3,882	,275
	Kasaba	16	3,81	0,75		
	İlçe	23	4,09	0,67		
	İl	28	4,21	0,63		
Olanağım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.	Köy	13	3,38	1,04	23,534	,000
	Kasaba	16	3,06	1,61		
	İlçe	23	2,26	1,14		
	İl	28	1,57	0,84		
Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.	Köy	13	3,23	0,83	14,040	,003
	Kasaba	16	3,81	0,98		
	İlçe	23	3,87	1,18		
	İl	28	4,39	0,92		
Programda yer alan derslerin çoğunu gereksiz buluyorum.	Köy	13	2,62	1,12	,446	,931
	Kasaba	16	2,56	0,96		
	İlçe	23	2,48	1,08		
	İl	28	2,43	0,96		
Müdürümüzün, öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.	Köy	13	4,15	0,55	6,716	,082
	Kasaba	16	4,13	0,81		
	İlçe	23	4,39	0,94		
	İl	28	3,54	1,48		
Okulumdaki öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin görüşlerine değer verdiklerine inanıyorum.	Köy	13	3,69	0,85	3,285	,350
	Kasaba	16	3,69	0,79		
	İlçe	23	3,91	0,60		
	İl	28	4,07	0,66		
Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.	Köy	13	2,77	1,42	9,390	,025
	Kasaba	16	2,56	1,26		
	İlçe	23	1,96	0,77		
	İl	28	1,71	0,85		
Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır.	Köy	13	3,31	1,18	1,636	,651
	Kasaba	16	2,75	1,06		
	İlçe	23	3,04	1,19		
	İl	28	3,00	1,05		
Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.	Köy	13	3,38	0,65	14,620	,002
	Kasaba	16	3,50	0,89		
	İlçe	23	4,00	0,80		
	İl	28	4,21	0,63		
Bazı derslerin haftalık ders saatinin çok fazla olduğunu düşünüyorum.	Köy	13	2,92	1,26	4,032	,258
	Kasaba	16	2,69	1,49		
	İlçe	23	2,52	1,16		
	İl	28	3,25	1,40		
Okul müdürü öğretimin etkili bir şekilde yürütmesi için her türlü önlemi almaktadır.	Köy	13	4,15	0,80	5,818	,121
	Kasaba	16	4,00	0,73		
	İlçe	23	4,52	0,59		
	İl	28	3,93	1,21		
Öğretmenlerin çoğu, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.	Köy	13	3,69	0,85	5,639	,131
	Kasaba	16	3,63	1,02		
	İlçe	23	4,17	0,72		
	İl	28	4,07	0,60		
	Kasaba	16	3,25	0,68		
	İlçe	23	3,70	0,76		
Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.	Köy	13	1,85	1,14	10,721	,013
	Kasaba	16	1,88	1,20		
	İlçe	23	1,43	0,66		
	İl	28	1,18	0,61		

Tablo 8. Öğretmenlerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri-Devamı

Madde	Yerleşim	N	$\bar{x}$	S.s.	Ki-kare	p
Öğrencilerin çoğu birbirine çok kırcı davranmaktadırlar.	Köy	13	2,69	0,95	3,685	,297
	Kasaba	16	3,13	0,96		
	İlçe	23	3,04	1,02		
	İl	28	3,32	0,86		
Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.	Köy	13	4,23	0,60	12,191	,007
	Kasaba	16	3,50	0,89		
	İlçe	23	4,39	0,58		
	İl	28	3,93	1,15		
Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.	Köy	13	4,54	0,52	6,018	,111
	Kasaba	16	4,13	0,89		
	İlçe	23	4,65	0,57		
	İl	28	4,14	1,08		
Öğretmenlerin çoğu ders dışında da öğrencilerine zaman ayırmaya çalışmaktadırlar.	Köy	13	3,23	1,17	2,260	,520
	Kasaba	16	3,63	0,72		
	İlçe	23	3,74	1,01		
	İl	28	3,75	0,97		
Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.	Köy	13	2,92	1,32	20,374	,000
	Kasaba	16	2,00	0,89		
	İlçe	23	1,52	0,59		
	İl	28	1,43	1,07		
Okulun işleyişi ile ilgili kararlar verilirken, okuldaki öğretmenlerin görüşleri dikkate alınır.	Köy	13	3,92	0,76	3,333	,343
	Kasaba	16	3,94	0,93		
	İlçe	23	4,09	0,73		
	İl	28	3,61	1,03		
Öğretmenlerin çoğu, öğrencilerle iyi bir iletişime sahiptir.	Köy	13	3,85	1,07	3,295	,348
	Kasaba	16	3,94	0,85		
	İlçe	23	4,04	0,47		
	İl	28	4,29	0,60		
Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.	Köy	13	3,23	0,73	16,319	,001
	Kasaba	16	3,75	0,77		
	İlçe	23	3,83	0,58		
	İl	28	4,21	0,79		
Bu okuldaki yöneticiler, genellikle yeniliklere açıktırlar.	Köy	13	4,31	0,63	2,589	,459
	Kasaba	16	4,25	0,77		
	İlçe	23	4,26	0,69		
	İl	28	3,86	1,08		
Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenler tarafından desteklenmektedir.	Köy	13	3,77	1,17	2,276	,517
	Kasaba	16	3,88	1,02		
	İlçe	23	4,22	0,67		
	İl	28	4,25	0,59		
Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.	Köy	13	2,85	0,99	12,554	,006
	Kasaba	16	3,75	1,24		
	İlçe	23	4,04	0,88		
	İl	28	4,00	0,82		
Okulumun idarecileri, hizmet içi eğitime katılarak kendilerini geliştirmeleri için öğretmenleri her zaman cesaretlendirmektedirler	Köy	13	3,31	0,95	2,762	,430
	Kasaba	16	3,25	0,93		
	İlçe	23	3,74	0,86		
	İl	28	3,54	1,17		
Öğrencilerin çoğu sürekli birbirini şikayet etmektedirler.	Köy	13	3,92	1,12	2,745	,433
	Kasaba	16	3,88	1,20		
	İlçe	23	3,61	1,12		
	İl	28	3,39	1,23		
Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.	Köy	13	3,31	1,11	8,694	,034
	Kasaba	16	3,69	0,79		
	İlçe	23	4,13	0,55		
	İl	28	4,04	0,74		
Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir	Köy	13	2,92	0,95	11,454	,010
	Kasaba	16	2,94	1,12		
	İlçe	23	3,00	0,90		
	İl	28	2,25	0,80		
Ailelerin okulunun yönetiminden hiç memnun olmadıklarını düşünüyorum	Köy	13	2,54	1,33	3,561	,313
	Kasaba	16	2,13	0,96		
	İlçe	23	1,91	1,04		
	İl	28	2,39	1,13		
Velilerimin çoğunun, bir öğretmen olarak beni beğendiklerini düşünüyorum	Köy	13	3,46	0,88	7,402	,060
	Kasaba	16	3,63	0,96		
	İlçe	23	3,78	0,67		
	İl	28	4,14	0,80		
Ders kitaplarının çoğunun, öğrenciler için uygun olmadığını düşünüyorum.	Köy	13	2,85	1,07	,327	,955
	Kasaba	16	2,63	1,09		
	İlçe	23	2,78	1,17		
	İl	28	2,68	1,16		
Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.	Köy	13	2,69	0,75	4,930	,177
	Kasaba	16	3,31	1,08		
	İlçe	23	3,35	0,88		
	İl	28	2,75	1,27		
Öğretmenler derslerde ders kitabının yanı sıra farklı kaynaklardan da sık sık yararlanır.	Köy	13	3,54	1,20	7,013	,071
	Kasaba	16	3,94	1,12		
	İlçe	23	4,43	0,59		
	İl	28	4,29	0,60		

Tablo 8. Öğretmenlerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri-Devamı

Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum	Köy	13	3,08	1,04	26,033	,000
	Kasaba	16	2,69	0,95		
	İlçe	23	1,74	0,86		
	İl	28	1,61	0,83		
Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.	Köy	13	4,08	0,76	8,902	,031
	Kasaba	16	4,44	0,73		
	İlçe	23	4,35	0,78		
	İl	28	3,75	0,97		
Okuldaki öğretmenlerin çoğu mesleki, bilimsel ve teknolojik yenilikleri yakından izlemektedir.	Köy	13	3,92	1,12	1,470	,689
	Kasaba	16	3,63	0,96		
	İlçe	23	3,96	0,56		
	İl	28	3,68	1,28		
Dışarıda daima okulumu savunurum.	Köy	13	3,92	1,19	7,981	,046
	Kasaba	16	3,94	0,93		
	İlçe	23	4,57	0,59		
	İl	28	4,50	0,64		
Okul müdürümüz, teneffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.	Köy	13	3,23	0,93	5,408	,144
	Kasaba	16	3,31	0,87		
	İlçe	23	3,83	1,03		
	İl	28	3,21	1,26		
Okulumdaki bir çok öğrenci, sınavlarda kopya çekmektedir.	Köy	13	2,62	0,96	1,379	,710
	Kasaba	16	2,44	1,15		
	İlçe	23	2,26	0,62		
	İl	28	2,32	1,02		
Bu okulda başarılı öğretmenler her zaman desteklenir/ödüllendirilir.	Köy	13	3,77	1,09	4,868	,182
	Kasaba	16	2,94	1,12		
	İlçe	23	3,61	1,08		
	İl	28	3,36	1,37		
Öğrenciler birbirleri hakkında genellikle kötü konuşmazlar.	Köy	13	2,69	1,11	4,243	,236
	Kasaba	16	2,38	0,89		
	İlçe	23	3,04	0,93		
	İl	28	2,82	1,19		
Okuldaki en önemsiz kişilerden biri benim.	Köy	13	1,85	0,80	3,820	,282
	Kasaba	16	1,81	1,42		
	İlçe	23	2,00	1,13		
	İl	28	1,50	0,84		
Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.	Köy	13	3,00	1,15	2,752	,431
	Kasaba	16	3,06	0,93		
	İlçe	23	2,74	1,10		
	İl	28	2,57	1,07		
Derslerde işlenen konuların çoğunu sevmiyorum/sıkıcı buluyorum.	Köy	13	2,85	0,99	7,351	,062
	Kasaba	16	2,63	1,02		
	İlçe	23	2,35	1,07		
	İl	28	2,00	0,94		
Toplam puan	Köy	13	3,37	0,20	5,021	,170
	Kasaba	16	3,34	0,20		
	İlçe	23	3,48	0,25		
	İl	28	3,37	0,22		

Öğretmenlerin okullarının bulunduğu yerleşim yerine göre okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla anket sorularına verdikleri cevaplara uygulanan Kruskal Wallis testi sonucu yalnızca “Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”, “Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Olanağım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.”, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.”, “Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.”, “Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.”, “Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir”, “Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum”, “Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.” ve “Dışarıda daima okulumu savunurum.” maddelerine ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere tüm ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

Bu bulgular öğretmenlerin okullarının bulunduğu yerleşim yerine göre okul yaşam kalitesi algısına ilişkin “Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”, “Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Olanağım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.”, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.”, “Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.”, “Öğrencilerin başarılı olması için,

öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.”, “Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir”, “Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum”, “Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.” ve “Dışarıda daima okulumu savunurum.” maddelerine ait görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğunu, diğer maddelere ait görüşlerinin benzer olduğunu göstermektedir.

“Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”, “Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Olanağım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.”, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.”, “Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.”, “Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.”, “Başarılı olup olmamak, okulumdaki öğrencilerin çoğunun umurunda bile değildir”, “Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum”, “Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşıyorum.” ve “Dışarıda daima okulumu savunurum.” maddelerine ilişkin farkın hangi yerleşim yerinde bulunan öğretmenlerden kaynaklandığını anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmıştır.

5.6. Öğrencilerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Tablo 12. Öğrencilerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri

Madde	Yerleşim	N	$\bar{x}$	S.s.	F	p
Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.	Köy	40	3,43	1,15	9,934	,000
	Kasaba	32	3,78	1,16		
	İlçe	73	3,18	1,49		
	İl	95	4,20	1,12		
Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.	Köy	40	4,08	1,19	3,699	,012
	Kasaba	32	4,16	0,88		
	İlçe	73	3,67	1,20		
	İl	95	3,55	1,09		
Bu okulda öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin görüşlerine değer vermez.	Köy	40	2,35	1,42	,454	,715
	Kasaba	32	2,03	0,86		
	İlçe	73	2,18	1,29		
	İl	95	2,12	1,29		
Öğrencilerin çoğu birbirine kıcı davranmaktadır	Köy	40	3,20	1,24	3,302	,021
	Kasaba	32	3,56	1,32		
	İlçe	73	3,32	1,44		
	İl	95	2,80	1,42		
Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.	Köy	40	3,15	1,39	3,427	,018
	Kasaba	32	3,31	1,33		
	İlçe	73	3,23	1,26		
	İl	95	3,78	1,33		
Müdür, okulumuzla ilgili kararları verirken öğrencilerin de fikrini sorar.	Köy	40	2,45	1,15	,888	,448
	Kasaba	32	2,34	1,18		
	İlçe	73	2,74	1,28		
	İl	95	2,61	1,37		
Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, en ufak bir şeyde bile kızıp bağırma başlıyor.	Köy	40	2,50	1,18	1,779	,152
	Kasaba	32	2,03	1,06		
	İlçe	73	2,63	1,36		
	İl	95	2,36	1,31		
Okulunda, başkalarını sürekli şikayet eden bir çok öğrenci vardır.	Köy	40	3,05	1,24	,644	,587
	Kasaba	32	3,25	1,11		
	İlçe	73	3,23	1,46		
	İl	95	2,98	1,37		
Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum	Köy	40	3,15	0,92	6,342	,000
	Kasaba	32	3,44	1,05		
	İlçe	73	3,32	1,27		
	İl	95	3,93	1,12		
Okulunda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır	Köy	40	2,73	1,40	3,152	,026
	Kasaba	32	2,00	0,84		
	İlçe	73	2,15	1,32		
	İl	95	2,03	1,28		

Tablo 12. Öğrencilerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri-Devamı

Madde	Yerleşim	N	$\bar{x}$	S.s.	F	p
Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum	Köy	40	3,23	1,23	7,559	,000
	Kasaba	32	3,44	1,29		
	İlçe	73	3,52	1,38		
	İl	95	4,18	1,13		
Müdürümüzün öğrencilerin okulda yaşadığı sorunları çözmek için yeterince uğraştığını düşünüyorum.	Köy	40	3,43	1,30	1,100	,350
	Kasaba	32	3,75	1,32		
	İlçe	73	3,27	1,33		
	İl	95	3,46	1,14		
Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.	Köy	40	3,00	1,18	3,374	,019
	Kasaba	32	3,72	1,25		
	İlçe	73	3,26	1,49		
	İl	95	3,69	1,36		
Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır	Köy	40	2,90	1,24	2,785	,042
	Kasaba	32	3,81	1,35		
	İlçe	73	3,48	1,61		
	İl	95	3,24	1,40		
Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.	Köy	40	3,23	1,19	8,577	,000
	Kasaba	32	3,50	1,24		
	İlçe	73	3,36	1,22		
	İl	95	4,13	1,12		
Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım	Köy	40	3,08	1,53	9,627	,000
	Kasaba	32	2,06	1,34		
	İlçe	73	2,26	1,52		
	İl	95	1,71	1,17		
Okulla ilgili bir sorunum olduğunda, müdürün odasına gidip rahatlıkla konuşabilirim.	Köy	40	2,55	1,13	1,205	,308
	Kasaba	32	2,56	1,41		
	İlçe	73	2,67	1,41		
	İl	95	2,95	1,43		
Öğrencilerin çoğu birbirini kıskanmaktadır.	Köy	40	3,05	1,26	1,307	,273
	Kasaba	32	3,09	1,33		
	İlçe	72	2,93	1,28		
	İl	95	2,68	1,27		
Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.	Köy	40	2,63	1,23	9,089	,000
	Kasaba	32	3,44	1,46		
	İlçe	73	3,63	1,59		
	İl	95	4,01	1,34		
Okul müdürü, sık sık sınıfları ziyaret ederek ihtiyaçlarını belirler.	Köy	40	2,73	1,30	,448	,719
	Kasaba	32	2,63	1,01		
	İlçe	73	2,77	1,31		
	İl	94	2,55	1,27		
Öğretmenlerimin, bize daha iyi ders anlatabilmek için, kendilerini sürekli geliştirdiğine inanıyorum.	Köy	40	3,40	1,37	2,617	,052
	Kasaba	32	4,19	1,06		
	İlçe	73	3,93	1,33		
	İl	95	3,72	1,30		
Öğrenciler tenffüslerde oynarken, sık sık kavga etmektedirler.	Köy	40	2,45	0,85	2,151	,094
	Kasaba	32	3,13	1,18		
	İlçe	73	2,96	1,31		
	İl	95	2,87	1,31		
Bu çevredeki en berbat okul, benim okulumdur.	Köy	40	1,93	1,14	1,400	,243
	Kasaba	32	1,66	0,90		
	İlçe	73	2,01	1,35		
	İl	95	1,65	1,34		
Okul müdürümüz, tenffüslerde bahçede dolaşarak öğrencilerle ilgilenir.	Köy	40	2,73	1,20	1,631	,183
	Kasaba	32	2,09	0,89		
	İlçe	73	2,59	1,38		
	İl	95	2,45	1,35		
Öğretmen ders anlatırken, öğrencilerin çoğu başka şeylerle ilgilenmektedirler.	Köy	40	3,35	1,03	,647	,585
	Kasaba	32	2,97	1,36		
	İlçe	73	3,19	1,25		
	İl	95	3,25	1,19		
Öğretmenlerimiz, dersleri daha zevkli hale getirmek için ellerinden geleni yapmaktadır.	Köy	40	3,85	1,25	,019	,997
	Kasaba	32	3,84	1,32		
	İlçe	73	3,81	1,40		
	İl	95	3,80	1,32		
Başka bir okulda okuyorsa idim, daha başarılı olurdu.	Köy	40	3,10	1,19	10,018	,000
	Kasaba	32	2,34	1,18		
	İlçe	73	2,19	1,25		
	İl	95	1,85	1,20		
Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.	Köy	40	3,83	1,28	1,676	,173
	Kasaba	32	4,16	1,08		
	İlçe	73	3,55	1,49		
	İl	95	3,84	1,29		
Okulumuzda birçok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.	Köy	40	3,35	1,10	8,413	,000
	Kasaba	32	2,38	1,31		
	İlçe	73	3,08	1,40		
	İl	95	2,34	1,31		
İnsanların okulum hakkında kötü sözler söylemesi beni rahatsız eder.	Köy	40	3,35	1,35	1,578	,195
	Kasaba	32	3,81	1,40		
	İlçe	73	3,60	1,45		
	İl	95	3,89	1,44		

Tablo 12. Öğrencilerin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okul Yaşam Kalitesi Algısına İlişkin Görüşleri-Devamı

Okulumdaki öğretmenlerin çoğunu çok seviyorum.	Köy	40	3,60	1,45	2,334	,075
	Kasaba	32	4,28	1,17		
	İlçe	73	4,12	1,22		
	İl	95	4,09	1,12		
Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.	Köy	40	3,10	1,24	3,957	,009
	Kasaba	32	2,63	1,41		
	İlçe	73	2,78	1,42		
	İl	95	2,31	1,23		
Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.	Köy	40	2,90	1,32	6,897	,000
	Kasaba	32	3,53	1,05		
	İlçe	73	3,78	1,13		
	İl	95	3,93	1,32		
Bu okulda öğrencilerin yeni, yaratıcı fikirleri öğretmenlerin çoğu tarafından desteklenmektedir.	Köy	40	3,35	1,23	,426	,735
	Kasaba	32	3,38	1,18		
	İlçe	73	3,53	1,25		
	İl	95	3,58	1,34		
Okulumdaki insanların çoğu, başkalarının kusurlarıyla (kekemelik, şaşılık, çirkinlik vb.) alay etmektedir.	Köy	40	2,83	1,32	2,503	,060
	Kasaba	32	3,03	1,58		
	İlçe	73	3,11	1,51		
	İl	95	2,52	1,48		
Toplam puan	Köy	40	3,06	0,30	,288	,834
	Kasaba	32	3,12	0,43		
	İlçe	73	3,11	0,42		
	İl	95	3,11	0,34		

Öğrencilerin okullarının bulunduğu yerleşim yerine göre okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla anket sorularına verdikleri cevaplara uygulanan varyans analizi sonucu yalnızca “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.”, “Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum”, “Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.”, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu.”, “Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.”, “Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.” ve “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” maddelerine ait F değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ait tüm F değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

Bu bulgular öğrencilerin okullarının bulunduğu yerleşim yerine göre okul yaşam kalitesi algısına ilişkin “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.”, “Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum”, “Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.”, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu.”, “Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.”, “Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.” ve “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” maddelerine ait görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğunu, diğer maddelere ait görüşlerinin benzer olduğunu göstermektedir.

“Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.”, “Öğrencilerin çoğu birbirine kırıcı davranmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum”, “Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Olanağım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.”, “Başka bir okulda okuyorsa daha başarılı olurdu.”, “Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.”, “Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.” ve “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” maddelerine ilişkin farkın hangi yerleşim yerinde bulunan öğrencilerden kaynaklandığını anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmıştır.

LSD Post Hoc testi sonucu, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum”, Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.” ve “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” maddelerine il okullarında görev yapan öğrenciler en yüksek, köy okullarında görev yapan öğrenciler en düşük yönde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1.Sonuçlar

1.Giresun ilinde bulunan ilk ve ortaokullardaki öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algısına ilişkin görüşleri öğrencilere göre daha olumludur.

2.Bayan öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bilimsel ve teknolojik yenilikleri daha çok takip etmekte ve arkadaşları arasında önemli bir yere sahip olduklarını düşünmektedir.

3.Erkek öğretmenler derste işlenen konuları sevmemekte ve sıkıcı bulmakta, ders sırasında öğrencilerin başka şeylerle ilgilendiğini düşünmektedir.

4.Kız öğrenciler, insanların okul hakkındaki kötü sözlerinden daha çok rahatsız olmaktadır. Ayrıca yaratıcı ve yeni fikirlerin öğretmenlerce desteklendiğini düşünmektedirler.

5.Erkek öğrenciler başka bir okulda okumaları halinde daha başarılı olacaklarını düşünmektedir.

6.Bu okulun öğretmeni olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”, “Bu okulda öğretmenlik yapmak bana haz veriyor.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Okuldaki öğretmenlerin çoğunun, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Öğretmenler genellikle öğrencilerin araştırma yapmalarını gerektiren ödevler vermektedirler.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Bu okulda çalışıyor olmak, öğretmenlik kariyerim açısından bana büyük avantaj sağlayacak.”, “Okulumdaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilere eşit davranmaktadırlar.” ve “Dışarıda daima okulumu savunurum.” maddelerine ise illerdeki okullarda görev yapan öğretmenler en yüksek, köylerdeki okullarında görev yapan öğretmenler en düşük yönde görüş belirttikleri belirlenmiştir

7.Sınıfta karşılaştığım problemleri okulumun idarecileriyle rahatlıkla paylaşırım maddesine il merkezinde görev yapan öğretmenler en düşük yönde görüş bildirmiştir.

8.İlçe merkezindeki öğretmenler başarılı olup olmamanın okulundaki öğrenciler tarafından umursanmadığını düşünmektedir.

9. Olanığım olsa başka bir okula hemen tayin yaptırırdım.”, “Başka bir okulda çalışıyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Bu okula atandığım güne lanet ediyorum.”, “Öğrencilerin başarılı olması için, öğretmenlerin yeterince çaba gösterdiklerine inanıyorum.”, “Başka okullarda çalışan öğretmenlere imreniyorum.”, “Öğretmenlerin çoğunun okulumu sevmediklerini düşünüyorum” maddelerine köy okullarında görev yapan öğretmenler en yüksek, il okullarında görev yapan öğretmenler en düşük yönde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

10.Müdürümüzün okulumuzu geliştirmek/güzelleştirmek için çok çaba gösterdiğine inanıyorum.”, “Okulumda öğrencileri aşağılayan, hakaret eden bir çok öğretmen vardır.”, “Olanığım olsa başka bir okula nakil yaptırırdım”, “Başka bir okulda okuyor olsaydım, daha başarılı olurdu.”, “Okulumuzda bir çok öğrencinin küçük düşürücü bir takma adı vardır.” ve “Okulumdaki insanların çoğu başkalarını küçümsemektedir.” maddelerine köydeki okullarda eğitim gören öğrenciler en yüksek, il okullarında görev yapan öğrenciler en düşük yönde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

11.Okulumu diğer okullardan daha çok beğeniyorum.”, “Okuldaki arkadaşlarım arasında önemli bir yerim vardır.”, “Okuldaki birçok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum”, “Bu okulun öğrencisi olduğum için, kendimi şanslı hissediyorum”, Öğretmenimin (öğretmenlerimin), bir çok konuda öğrencilere eşit davrandığına inanıyorum.”, “Okuldaki birçok öğrenci küfürlü konuşmaktadır”, “Okuldaki arkadaşlarımın, beni kabul edip onayladıklarını düşünüyorum.”, “Ailem beni başka bir okula göndermek istese çok üzülürüm.” ve “Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.” maddelerine il okullarında görev yapan öğrenciler en yüksek, köy okullarında görev yapan öğrenciler en düşük yönde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

6.2.Öneriler

1.Araştırma sonucunda öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısının öğretmenlere göre daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle okuldaki yetişkinlerin (öğretmen, yönetici, hizmetli v.b)okul yaşam kalitesini artırma ve okuldaki demokratik değerleri temel alan bir kültür yaratma konusunda eğitilmeleri önerilmektedir.

2.Okul yöneticileri öğrencilerin OYK ilişkin olgularını belirleyebilir ve OYK iyileştirici ve geliştirici tedbirler alabilirler. Öğrenci bağlılığını ve öğrenme zevkini artırmak için okullarda en uygun koşullar sağlanmalıdır. Öğrencilerin ders dışındaki zamanlarını geçirebilecekleri kütüphane, spor salonu, bilgisayar laboratuvarı gibi alanların öğrencinin kullanımına açık ve uygun olması önerilmektedir.

3.Okul yöneticileri ve öğretmenler okulu öğrenciler için daha çekici hale getirecek stratejiler geliştirmelidir. Öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurmak için iyi birer dinleyici olmalı, etkili iletişim kurmalı, okulu dolaşım öğrencilerin arasına girmelidir.

4.Özellikle erkek öğretmenlerin derslerde işlenen konuları sıkıcı buldukları ve öğrencilerin ders sırasında başka şeylerle ilgilendiklerini düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrenciler okuldaki zamanlarının çoğunu sınıflarında öğretmen ve arkadaşlarıyla etkileşim halinde geçirmektedir. Bu nedenle örtük program bir değer öğretmeni olarak sınıf içerisinde daha etkin işe koşulabilir. Örtük program ders kitaplarında okunanlar ya da sınıfta tartışılanların aksine gerçek yaşam deneyimlerden oluşmaktadır. Eğitimciler eğitim programından bahsettiklerinde, genellikle açık programı kastetmektedir. Hâlbuki bütün öğrencilerin öncelikle okulda sonrada daha büyük bir toplumda etkili ve üretken birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için belli sosyal normlardan oluşan bir programı-örtük programı- içselleştirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle MEB program geliştirme ekiplerinin okuldaki örtük programın açık programı destekleyecek ve tüm okulu kapsayacak şekilde düzenlemeleri önerilmektedir.

5.İl merkezindeki öğretmenlerin, problemlerini rahatça idareyle paylaşamadıkları tespit edilmiştir. Bunun sebebi merkezi okulların kalabalık ve öğretmen sayısının çok olması olabilir. Merkezi okul müdürlerinin öğretmenlerle etkili iletişim kurması, öğretmenlere ulaşarak onların sorunlarını dinlemesi ve çözmek için çaba göstermesi önerilmektedir

6.Bu araştırmada köy ve kasaba ilköğretim okullarında bulunan öğretmen ve öğrencilerin il ve ilçe merkezindeki öğretmen ve öğrencilere kıyasla, OYK ilişkin daha olumsuz görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Köy ve kasaba okul müdürlerinin öğretmen ve öğrencilerin okula yönelik duygularını daha olumlu hale getirmek için sosyal etkinlikler düzenlemeleri, öğrenci ilişkilerindeki sorunları çözümünde yardımcı olmaları, öğrenci kişilik gelişimleri ile rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünü aktif olarak çalıştırmaları önerilmektedir.

7.Öğretmen ve öğrencilerin düşük OYK düzeyine sahip oldukları köy ve kasaba okullarında-Türkiye'deki devlet okullarının çoğunda olduğu gibi-çevre düzenlenmesinin yapılmadığı, çöp kovalarının bulunmadığı, öğrencileri yağmur ve güneşten koruyabilecek, sığınakların ve teneffüslerde dinlenebilecekler bankların bulunmadığı belirlenmiştir. Bu yokluklar içinde öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitime ve okullarına olumlu tutum geliştirmelerinin zor olacağı açıktır. Bu bağlamda gerek bakanlık düzeyinde gerekse il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde peyzaj mimarları istihdam edilmesi, okulların çevre düzenlemesine ilişkin eğitsel amaçlarla estetiği birleştiren projeler geliştirilmesi, mali kaynak yaratılarak bu projelerin hayata geçirilmesi ve okulların çocuklar için huzur ve güven verici ortamlar haline getirilmesinde önerilmektedir.

8.Köy ilköğretim okullarında gören yapan öğretmenlerin OYK algılarının diğer yerleşim birimlerindeki öğretmenlere göre daha düşük seviyede olduğu görülmektedir. Bunun sonucu olarak köylerde çalışan öğretmenlerin motivasyonları düşmekte, köy okullarında öğretmen sirkülasyonu ve akademik başarısızlık yaşanmaktadır. Köy öğretmenlerinin çalışma zorlukları göz önünde bulundurulmalıdır. Merkezi bir okuldaki araç gereç ve donanımın asgari düzeyde sağlandığı düşünülürse, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin çok fazla bir harcama yapma ihtiyacının olmadığı görülür. Oysa köy okullarının gerek fiziki yapısının kötü oluşu, gerek araç-gereç eksikliği göz önüne alındığında köy öğretmenlerinin maddi özveride bulunmasının zorunlu olmaktadır. Köyde ulaşım, bol ve kaliteli ürün bulabilme, temin etme sıkıntısı, köy öğretmenlerinin canlı bir sosyal ortamdaki yoksun olması, köy çevresinin okula bakış açısını öğretmen-öğrenci ilişki ile sınırlı oluşu gibi eksiklikler bu olumsuz sonucu ortaya çıkarmaktadır. MEB tarafından öğretmen ücretleri yerleşim birimine göre derecelendirilme, köy öğretmenlerini hizmet puanı ve ek ders ücreti artırılması gibi stratejilerle kırsal bölgelere formasyonu yüksek tecrübeli öğretmenlerin gitmesini özendirici tedbirler alması önerilmektedir. İl ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince köy öğretmenleri ile merkezi okullarda görev yapan öğretmenleri kaynaştırıcı etkinlikler düzenlemelidir. Köy okullarının araç, gereç ve donanım ihtiyacı bakanlıkça karşılanmalı ayrıca okullara yıl içinde kullanmaları için bütçe tahsis edilmelidir.

- 9.Bu araştırma Giresun ilinde ilk ve ortaokullarda yapılmıştır. Araştırmacılara, bu çalışmanın diğer illerde ve ortaöğretim kurumlarında da yapmaları önerilmektedir.
- 10.Bu çalışmada Öğrenci ve öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. OYK ile ilgili yönetici ve veli görüşleri de alınabilir.
- 11.Okulların yaşam kalitesi algısı, öğrencilerin soysa-ekonomik düzeylerine ve veli profilleri göz önünde bulundurularak araştırılabilir.
- 12.İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarını belirlemek için yapılan bu araştırma, anket ölçek uygulaması ile sınırlı kalmıştır. Yapılacak yeni araştırmalarda gözlem ve görüşme yöntemlerinin de kullanılması ile daha ayrıntılı verilere ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, G. (2006). Geriatrik Hastalarda Yaşam Kalitesi. *Rehabilitasyon Dergisi*, 52 (Özel Ek A): A57A59.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Anı Yayıncılık, Reklâm San. Tic. Ltd. Şti.
- Celep, C. ve Erdoğan, S. (2002) Ortaöğretimde olumlu öğretmen-öğrenci ilişkileri, *Eğitim ve Bilim*, 27, 13-22, 2002.
- Çamur, E. (2006). “*Liselerde Öğrenme İklimine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Veli ve Öğrenci Görüşleri*,” *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı İzmir.
- Çınar, İ. (2007). “Eğitimde Atatürkçülük ve Örtük Program.” *Atatürkçü Düşünce Dergisi*, Mart – Nisan.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (4.Basım). Ankara: PegemAYayıncılık.
- Doğanay, A., Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(16), 107-128.
- Doğanay, A. (2007). Üst düzey düşünme becerilerinin öğretimi. İçinde: A. Doğanay (Ed), *Öğretim ilke ve yöntemleri*, (279-331). Ankara: Pagema Yayıncılık.
- Durmaz A. (2008). “*Liselerde Okul Yaşam Kalitesi Kırklareli Örneği*”. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması Bilim Dalı, Edirne.
- Epstein, J. L., & McPartland, J. M. (1976). The concept and measurement of the quality of school life. *American Educational Research Journal*, 13(1), 15-30.
- Flanagan, JC (1978). *Flanagan Yaşam Kalitesi Ölçeği (QOLS)* [Veritabanı kaydı]. APA PsycTests.
- Farquhar, M. (1995). Definitions of quality of life: A taxonomy. *Journal of Advanced Nursing*, 22(3), 502-508.
- Fine, M. (1986). Why urban adolescents drop into and out of public school. *Teachers College Record*, 87(3), 393-409.
- İlmen, E. (2010). “*Okul Grubunun Okul Yaşam Kalitesi ve Akademik Başarı Üzerinde Etkisi*” Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Van.
- İnal, U. (2009). “*Adana İl Sınırlarında YİBO’ larda bulunan Öğretmen ve Öğrencilerin Okul Okul Yaşam Kalitesi Algılarının İncelenmesi*”, Yayımlanmış Yüksek Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Kantarıcı, H. (1992). Toplam kalite kontrol ve endüstri ilişkileri ile etkileşim. *TÜSİAD 1. Ulusal Kongresi*. İstanbul: TÜSİAD Yayınları
- Kızmaz, Z. (2006). “Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım”, *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, 30 (1), 47-70.
- Korkmaz, G. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesini algılama düzeyleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Peterson, A. (2007) Get moving! Physical activity counseling in primary care *Journal of the American Academy of Nurse Practitioners* 19: 349–357
- Sarı, M. (2003). “Okul Yaşam Kalitesi: Tanımı, Değişkenleri ve Ölçülmesi” <http://egitim.cukurova.edu.tr/efdergi/download/64.pdf>
- Sarı, M. (2007). “Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program, düşük ve yüksek okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim nitel bir çalışma”, *Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sarı, M., Cenkseven, F. (2007). “İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı”. 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Sözlü Bildiri*, 5–7 Eylül, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Sarı, M., Cenkseven, F., (2008). “İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı”. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 5:2.
- Sarı, M. Ötünç, E., Erceylan, H. (2007). “Liselerde okul yaşam kalitesi, Adana İli Örneği,” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, c.13. S.50. ss.297 –320.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı: Etkili Okullar Sağlık Hizmetleri*. *Sağlık ve Toplum*. 3: Temmuz-Eylül, Ankara: Pegem A Yay.
- Stecher, B. ve Borko, H. (2002). Integrating Findings from Survey and Case Studies: Examples from A Study of Standards – Based Educational Reform. *Journal of Educational Policy*, 17(5), 547-560.
- Tekkanat, Ç. (2008). “Öğretmenlik Bölümünde Okuyan Öğrencilerde Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite Düzeyleri”, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim Sosyolojisi (11. Basım)*, Feryal Matbaa.
- Türedi, H. (2008). “Örtük programın eğitimdeki önemi ve yeri”, *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Türkyılmaz, M. (2010). “Öğretmenlerin Okul Kalitesini Algılamalarındaki Farklılıklar”, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11(2), 285-304.
- Yancar, C. (2005). *Madde Bağımlılarında İkinci Eksen Komorbidite ve Kişilik Özelliklerinin Bağımlılık Şiddeti ve Yaşam Kalitesine Etkisinin Değerlendirilmesi*, *Uzmanlık Tezi*, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk Psikolojisi (8. Baskı)*, Remzi Kitabevi A. Ş.
- Yılmaz, K. (2005). “İlköğretim okulu Öğrencilerinin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Görüşleri”, *Pamukkale Üniversitesi Dergisi*, 1 (17), 1–13.
- Yılmaz, K. (2002). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Davranışlarıyla Öğretmenlerin Öğrenci Kontrol Yaklaşımları ve Öğrencilerin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Yüksel, S. (2007). *Örtük Program, Eğitimde Saklı Uygulamalar (1. Basım)*, Nobel Yayın Dağıtım.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme Teoriler Teknikler (6. Basım)*, Alkım Kitapçılık Yayıncılık.